

Indian Opinion

Founded by Mahatma Gandhi in 1903.

Former Editor: Manilal Gandhi—1918-1956.

No. 43—Vol. LVIII.

Friday, 4th November, 1960

REGISTERED AT THE G.P.O. AS A NEWSPAPER.
Price: FOUR PENCE

"COOLIE COLLEGE" HAS ARRIVED

TRIBAL VARSITY FOR INDIANS

THE "Coolie College" over which in recent weeks there was much speculation has come. But where exactly it is no one knows—certainly not the Indian people. It came into being on Tuesday, November 1st, 1960 exactly fifteen days short of a hundred years from the day when the first Indians reached Durban. Although it was "inaugurated" on Tuesday nothing much is known about its location and what it will be like. The ministerial announcement makes it clear that Indians will be enrolled at this college as from next year. The announcement has sent Indian leaders and others into meetings and conferences and statements have been issued condemning the decision of the Government. Not only is the announcement criticised by Indians and by all clear-thinking people but it is also severely criticised by the "Natal Daily News," of Durban.

In an editorial entitled "University of make-believe" "The Daily News" wrote on Tuesday, November 1st:—

As from today, according to the Minister of Education, a university college for Indians is in being. It is to be situated in Durban, but nobody yet knows precisely where. No academic or administrative staff exists because it is uncertain what courses are to be offered. Yet, from next year, this institution-to-be, by-product of apartheid, dream-child of ideologists wedded to an educational dogma designed for different races, is to be "ready" to receive students in, we are assured, "spacious buildings."

The whole undertaking is invested with a degree of unrealism astonishing even in the make-believe world the protagonists of separateness flounder around in. Little could the Indian people of South Africa—for presumably this "tribal" college is intended to serve Asians all over the country—have thought that in the centenary year of their arrival in Natal this would be their reward. What is worse, they themselves have planned to mark the occasion by a self-help effort towards improved educational facilities for their children. Instead, they find the apex of it all is to be an unwanted and unsolicited gift of a baboo "university college." The irony of it must strike even the unimaginative.

After 100 years of contact with Western man and his ways, their

very nature it must, for years and years at least, be hopelessly inferior to what is available to them at present.

If ever a people should be encouraged to identify themselves with South Africa as a whole it is the Indians. Have the Government thought of the consequences of isolating and possibly estranging their young intellectuals in an environment where a new kind of nationalism will arise and flourish and where anti-Whiteism must take root as a matter of course? Is this the way to "preserve Western civilisation"—by forfeiting sympathy and support for the Western way of life?

Finally, of course, there is the inconvenience and hardship the decision will cause to Natal University, which has for so many years catered so admirably for so many Indian students, and which is now suddenly to find itself deprived of them. If the powers that be thought consideration unnecessary for the Indians, could they not have spared a little for Natal University, particularly in these "halcyon days" when all White men are expected to love each other? Or is rudeness a concomitant of segregated culture?

First Novel By S.A. Indian

THE first novel to be written by a South African Indian is expected to be published this month. It is entitled "Behold the Earth Mourns" and is written by Dr. Anusuyah R. Singh. It is the story of a well-to-do Indian family who participate in passive resistance.

Dr. Singh, a well-known figure in Indian public life is senior lecturer and family physician at the Institute of Family and Community Health, University of Natal.

Solar Telescope

NEW DELHI.—A new solar telescope coronagraph has been inaugurated at the Astrophysical Observatory, Kodaikanal, by Dr. P. Subbarayan, Union Minister for Transport and Communications.

Coronagraph is a special kind of telescope invented by the famous French astronomer, Bernard Lyot, for the study of inner corona of the sun. Before Lyot's invention, solar corona could be studied only during brief durations of total solar eclipses.

During the last 85 years or so, it has been possible to study the corona observationally only for the total time of four hours or less.

Kashmir's First Engineering College

NEW DELHI.—The first engineering college to be established in Jammu and Kashmir was formally inaugurated in Srinagar by Prof. Humayun Kabir, Union Minister for Scientific Research and Cultural Affairs.

This institution, which is one among eight regional colleges being set up by the Centre all over India will involve an expenditure of £1.125 million.

Prof. Kabir said at the ceremony that the opening of the college would be the foundation stone for technological revolution in Kashmir State which had unlimited scope for developing small scale and cottage industries.

Indians' Abroad—Plea For Understanding Of India's Problems

NEW DELHI.—Mrs. Lakshmi Menon, India's Deputy Minister of External Affairs, said in Colombo that Indians abroad ought not to judge the Government harshly because of its inability to play a more positive role in bringing relief to them.

The Government's inability was not due to its lack of interest or affection for the people abroad but due to the restraints to which it had to subject itself, such as the sovereign rights of other governments.

She asked Indians abroad to do their best on their part to maintain the honour and prestige of India, and to show greater understanding and tolerance of the people with whom they lived.

Mrs. Menon was speaking at a reception accorded to her by Kerala people resident in Ceylon, soon after her arrival in Colombo on a brief visit at the invitation of the Ceylon Federation of University of Women.

Indian Opinion

FRIDAY, 4TH NOVEMBER, 1960

TESTING TIME

UNTIL Sunday last it seemed that the Government would quietly overlook the fact that it had promised the Indian people that it would give them their "coolie college" in 1961. Nothing at all was heard from any quarter. Not even the University of Natal knew what was going to happen. In fact, it was greatly perturbed at the continued silence of the Government. On Monday morning the announcement came out of the blue—the Indians would have their college on the next day, Tuesday, November 1. The announcement issued by the Minister of Education in Pretoria at midnight on Sunday said that the college would be "inaugurated" on Tuesday. Nobody is as yet certain what exactly is meant by "inaugurated." Tuesday has come and gone and no one has seen any form of "inauguration."

The manner in which the Government has acted in this matter makes it quite clear that it is not at all concerned with whether there is university education for Indians or not. There are, as yet no premises, no teaching staff and no clear indication as to what will be done, and where. The Government has made the announcement and regarding itself bound by it will provide some makeshift arrangement for the Indian people. The Coloured people in Cape Town started off with an old infant school with infant furniture in it. It will not be unreasonable for the Indian people to expect anything from the Government in their case. As far as the Coloured and the African people are concerned the Government has, in the eyes of the Western World, some obligation to them. But this is not the position with the Indian. For fourteen years now the United Nations has discussed the South African Indian question in all earnestness but South Africa has gone her own way in the matter of the Indian people, notwithstanding what India and other Asian countries have had to say. In view of this it is quite likely that the Government, anticipating that the Indians might themselves refuse to have any truck with the college, might offer some makeshift arrangement in order to test Indian reaction. And this is the problem.

It is quite a simple matter to hold some deliberations and then to issue a strongly worded statement slating the proposal and then calling on the Indian people to have nothing to do with it. The issue is not so simple as that. When the Hindu community cannot itself abide by the decision of the South African Hindu Maha Sabha to close their business premises for one day on the occasion of Deepavali, when officials of the Maha Sabha itself fail to close their businesses on that day, it is unreasonable to believe the complex larger Indian community will act as one. The leaders—and Indian leadership these days consists in the issuing of roneoed statements to the Press—may call out to the high heavens but ultimately the

(Continued on next page)

A VILLAGE FAIR IN INDIA

EVERY now and then, driving through the Indian countryside, you are likely to come upon village fair.

The dates for these fairs, falling on festivals and holidays, seldom vary from one year to the next and are known to the local population for miles around. But, to the stranger, coming upon them unexpectedly in a wayside village the fairs seem to burst quite spontaneously, full of colour and vitality.

After mile upon mile of straight, dusty, deserted roads, all at once there is a throng of people and sudden gaiety.

The roads are crowded and—as the one road of the village is often the main trunk road for cars—traffic often comes to a standstill. Crawling at a snail's pace past the newly erected stalls with their bright canvas awnings, the visitor cannot help being fascinated by the wares offered for sale at the village fair—an intriguing jumble of traditional Indian handicrafts and sweetmeats and useful items of modern factory-made plastic.

One stall will display all types of decorations for bullocks and camels. Lines of small brass bells strung on leather for bullocks' necks and camels' legs. Large blue and white beads, threaded on tough coloured string, to adorn the beasts of burden.

Next to this stall will be another of modern plastic cups and combs laid out symmetrically on the ground and on trestle-tables, with their colours grouped together and their gaudiness dimmed by the reds and the oranges, the blues and the greens shading one into the other.

One man squatting on the roadside at the outskirts of the stalls is busy snipping sugar-cane into two inch lengths. Stripped down to its creamy inner skin, the small rounds fall into a fresh and juicy heap beside him. He takes up his cutters and sips rhythmically, only stopping to sell occasional rounds of sugar-cane to passers by.

Melons and mangoes are arranged in tidy pyramids and ripe little piles in the stall beside the sugar cane. And next to them is a stall of sweetmeats. All varieties of sweetmeats are spread out on brass trays with their thin sheets of silver paper flapping over them in the slight breeze of the moving crowds.

Then there is a stall selling

large crisp rounds of fluffy papad. And another with buckets, round brass and small brass frying pans.

Glass bangles are being sold at another stall. Rows and rows of bangles in every colour; so very cheap but so beautiful.

There are hawkers, in the middle of the road, of the traffic, with their strapped on scaffolding or mounted on the front of them. They are balloons of all shapes and colours, carefully twisted nimble fingers into teapots, baskets and another hawker is selling windmills on sticks. The windmills are shiny foil—gold and mixed with the dazzling and blues. These are the toys which amuse children five minutes before they are broken, but cost only a few paise—so their parents do mind.

Behind them is a man selling fruit juice into glasses by a handle like an old sewing machine. On the top of his pump there is a white bird, which revolves as he turns the handle. A group of children stand round him, looking with delight as the white circles at each movement.

Through the crowds at the village the camels wander along behind their owners. They sound like cushion bands as their bells jangle at every step. In the people from the village, are in a wide about the fair, waiting to port their passengers back at the end of the day.

There is a festive air, everywhere there are whole families in their clothes enjoying the outing.

In terms of trade, I do know how much should be attached to a fair. In terms of there is no doubt that there are always a tremendous

—MARIE DOBBS in a cast over All-India Radio.

Fountain Of Wisdom

Owing to a prolonged life, men have become so to organise and establish their of living by bayonets, bullets, sons and gollows that they such an order of life is not normal but that no other is.

THERE WERE CLEARLY MANY UNNECESSARY ARRESTS

—Race Relations President

IN a statement published in the Race Relations News of September, 1960, the President of the South African Institute of Race Relations Dr. Edgar Brookes declares: "We all breathe more freely now that the emergency is over, and in the days which have followed many of us have been taking stock of the situation. I do not propose to go into the question of whether the proclamation of an emergency was necessary, a matter on which there is bound to be legitimate difference of opinion, but simply to deal with some of the incidents of the period.

First of all it has become very clear that there were many unnecessary arrests. People were arrested who ought never to have been arrested, and people for whose arrest there might have been some excuse were kept in detention for periods far longer than was necessary.

In our relief at seeing them all out again we must not let ourselves forget that many of them ought never to have been in. In particular it seems a most regrettable thing that office-bearers of the Liberal Party, which stands for racial co-operation, were in so many cases sent to languish in gaol

made on urban locations and the arrests of so-called "tsotsis". When presented in the Press by "inspired" statementers, these were made to seem a legitimate cleaning up process and there can be little doubt that in the course of them many loafers and criminals were arrested.

The fact remains that very large numbers of Africans were arrested who were not in any sense of the word loafers or criminals. As far as one can ascertain the net thrown included men who were in work, men who were self employed and even senior school boys.

Treatment

When arrested, they were sent to gaol and treated, unlike the "detainees," as ordinary convicts. Not to be in employment should

Special Interest

In the second place we, as an Institute, should take a special interest in the raids which were

Testing Time

(Continued from previous page)

ordinary man in the street will have to act. The fortunate ones will be able to send their children overseas but what of those who cannot afford to do so. Who is there among us who will cast the first stone if some decide to send their children to the "Coolie College"? Who is there among us of the stature of Mahatma Gandhi and Nehru who set the example by their own action and behaviour in private and public life. What moral right has a "leader" or an "eminent" member of the community who occupies offices in the middle of the town under a permit from the Group Areas Board, or who chose voluntarily to live in Reservoir Hills either in anticipation of the fact it would be declared Indian or being satisfied that this would be so, to call upon the ordinary man not to send his child to the Indian college? Will they themselves deny their children any education to the extent of refusing to send them overseas even if they can afford it just in order to suffer the consequences of their own call to the Indian people? These are very important questions. They must be answered first in all seriousness before a call is made on the community. The decision is no easy one. It is one thing to issue a thunderous statement of principles—quite another to put these into action. We stand on the threshold of a new century with even more complicated problems confronting us,

not be a cause of arrest at all; it should certainly not be a cause for treatment as an ordinary criminal. It is to be hoped that raids of this kind will not be repeated, but if ever they are they should be conducted by local police who know the area and who should be accompanied by location superintendents or others who know the people.

It should not be a matter of a centralised programme of arrests carried out by police who are strangers to the district without effective co-operation with the local authority.

The third and the last point which I wish to raise about the Emergency is the extent to which we all allowed ourselves to be intimidated. The greater the number of people who speak out courageously at such times the more difficult it is for the Government to take reprisals.

Serious Thing

The silencing of the Press was a very serious thing. Some may argue, even some of our own members, that these are inevitable concomitants of a State of Emergency. But all will admit that a State of Emergency can be proclaimed mistakenly or without sufficient authority, and if then all sections of the Press remain silent our members are indeed betrayed.

This is a matter which we must all take to our own hearts and about which we must each in his own way try to see his own duty in the future.

This Institute has always set its face against violent action, irresponsible speeches and the unnecessary use of force. It is therefore the more emboldened to speak its mind on these matters where repression seems to have gone beyond what was necessary and where freedom has been unnecessarily interfered with.

TREAT FOR AFRICAN CHILDREN

THE Yuvuk Mandal and the Mahila Mandal of Port Elizabeth treated 2,500 African children to milk and buns on the occasion of the Gujarat' New Year.

Mrs. Savitiben J. Bansda the chairman of the Mahila Mandal and Mr. Raman Daya, the chairman of the Yuvuk Mandal, assisted by Mr. E. Atwell and Mr. Hill of the Mayor's Feeding Scheme made the distribution in New Brighton.

Ladysmith Deepavali Celebration

ON Sunday the 16th October, 1960, the Hindus of Ladysmith held their 20th Deepavali Celebration, under the auspices of the Ladysmith Deepavali Celebration Committee. The venue was the Sanathan Dharma Sabha Hall. The hall was packed to capacity with well over a 1,400 present. Lectures were delivered by the Chairman Mr. R. Kallie, Mr. Vithal Lala, Mrs. N. S. Mudeliar and Mrs. Pancham Maharaj. Mr. G. S. Naicker (Dist. Commissioner of Scouts Maritzburg) was the guest speaker and Mr. S. A. Parma moved the vote of thanks.

Items were rendered by the children of the various vernacular schools and suitable music was provided by the Prakash band.

The high light of the day was the float procession. A giant ship bearing the name "E.S. Tri-o" paraded the streets led by the Magnus Rover Crew Scouts Brigade of Maritzburg. They were followed by a group of people who depicted the progress by Indians in all walks of life over the last hundred years. At times the procession consisted of nothing less than 5,000 people of all Religious groups and of all nationalities lined the streets to watch this grand spectacle.

Ladysmith ought to be congratulated as it is the first town in which such a celebration and procession has been organised to pay tribute to their forefathers who set foot on South African soil on 16th November, 1860.

At the conclusion of the celebration 34 Deepavali hampers were distributed to indigent Indian families, and a silver collection of £6-9s.-7d. was made in aid of the Aryan Benevolent Homes of both Pietermaritzburg and Durban.

WATCHES, Gents models—25 Jewels, waterproof, shockproof, antimagnetic, unbreakable mainspring, fitted with matching metal expansion straps—price 47/6. As above, but 21 Jewels—43/6. As above, but 17 Jewels—39/6. As above but with self-changing calendar, 17 Jewels—52/6. Also 21 Jewels Calendar—56/6. Other models from 19/6.

LADIES models 25 Jewels, unbreakable mainspring, fitted with magnificent matching expansion bracelets—55/6. As above, but 17 Jewels 47/6.

A. I. AGENCIES, First Floor, No 104/105, His Majesty's Building, Eloff Street, or P.O. Box 9279, Johannesburg.

Stocks limited, order immediately.

ACHIEVEMENTS AND SETBACKS IN THIRTEEN YEARS OF INDEPENDENCE

By PROFESSOR HUMAYUN KABIR

ON the side of achievements there are many things of which India can rightly be proud. The progress and prosperity of a country, is very largely measured by the spread of education and literacy, the development of industries and specially the production of iron and steel, and the improvement in living conditions measured by vital statistics and food supply.

In the field of education and literacy, the achievement of India since independence is little short of phenomenal. In place of about 15 million children in elementary schools the number now is almost 35 millions. An increase of 20 million places in less than 15 years is an achievement of which any country can be proud. The Secondary School population has trebled and the number in the Universities has increased almost fourfold. In Technical and Engineering education, the progress is even more striking, and it is expected that the 1961 Census will show a great leap forward in literacy for the country as a whole.

In the field of industry, many new and basic industries are being built in India for the first time. Production of steel is an almost infallible index of industrial growth. Indian production of steel has trebled in 13 years and by 1962 is expected to be five times of what it was in 1947. Japan between 1920 and 1940 can show a comparable rate of expansion in the production of steel.

In the field of vital statistics, the improvement in health services has sharply brought down the death rate. The draft outline of the Third Five Year Plan indicates that almost all our calculations have been upset as the growth in the population has outrun all expectations.

Rise In Food Prices

Even the increase in prices of food and consumer goods is an indication that there is more purchasing power available in the community. Food production has increased by almost 50 per cent in the last 15 years. Production of sugar has doubled. The growth of population is less than 20 per cent during the same period. Import of foodgrains has not been materially

reduced. It is thus clear that there is more food per capita of the population available today than there was in 1947. If prices of foodgrains and sugar are still maintained at high levels, the only possible conclusion is that more people than before are willing and able to consume the increased supply.

These are all on the credit side and there are many things more but we must not forget that there is also a debit side. The first thing that strikes one is a loss in national integration and integrity. Before freedom, the struggle against the British united the people. The goal of independence was itself a great unifying factor. Today with independence achieved and the British gone, one major binding force is no longer there. The English language was also a factor that united people in different areas.

Today the position of English has weakened but Hindi has not yet been able to become an equally effective bond of unity.

Social justice and creative service of the nation could have supplied a new binding force. Unfortunately, there has been a fall in integrity and idealism at almost all levels. People who have in the past suffered for a cause today seek to cash their sacrifice for personal gain. In fact, selfishness seems to be on the increase. Students begin to think of soft jobs before they have completed their studies. Everyone seeks his own ends with little care how others fare. Independence should have liberated the energies for creative work, but unfortunately very often they are dissipated in interclass struggles.

Growth of dissipated tendencies is a danger we can minimize only at our peril. Because we do not identify ourselves with the nation, we find national property attacked and destroyed at the slightest provocation. Because we disapprove of an individual act by an individual, we burn trams or damage

telephone without realising that we are impoverishing ourselves and endangering national life. There seems to be a narrowing of loyalties all along the line. Instead of thinking in terms of larger ideals or even of nationalism, many people seem to be content to think in terms of caste, language or group. This is partly due to the feeling that things are not always decided on merit, but for other considerations which happens to suit its needs.

Favouritism

There is also a widespread impression that almost anything can be done provided one approaches the right people. Favour, not desert is regarded by many people as the key to success. The vague charges of corruption that are bandied about are another symptom of this general atmosphere of lack of faith in public and private integrity. There is no doubt that many of the charges are unfounded and most of them exaggerated but the very fact that the charges are made and so easily believed prove that there is something wrong with the body politic. The saying that a judge must not only be fair but must also be believed to be fair applies to every sphere of public and private life.

Another disturbing feature is the tendency to acquiesce with evil. This has been one of our national failings throughout the ages. In the "Mahabharata," Bisma and Bhishma and Drona disapprove of the action of the Kauravas, but even in the court scene, where they seek to dishonour Draupadi, neither intervenes to stop the outrage. It is a matter of almost everyday experience that when we see evil, we sometimes shut our eyes or even if we condemn it, we are not generally prepared to take action for removing the evil. In the unfortunate disturbances which have occurred in different parts of India in the last 20 years, the miscreants have hardly ever been more than a small fraction, perhaps at

most one or two per cent of the entire population. The vast majority have disliked their action and disapproved of it, but taken no action to stop them.

Independence was achieved because we partially overcame this national trait. We stood up against the mightiest empire in history and refused to compromise. Sometimes our voice was strident, but exuberant protest is better than silent submission. Gandhiji used to say, non-violent opposition of evil is best, but even violence is better than cowardly submission. Today, there is too often a tendency to adopt the safe line. Advisers do not advise but try to anticipate what advice will be palatable. Even people who resisted the power of the British empire seem reluctant today to speak out their minds on many issues of public concern.

This is the more surprising as we have as our national leader today one who has exalted courage over all other virtues. Jawaharlal Nehru has again and again said that fear is the root of almost all evil. Nations behave treacherously out of fear. Individuals do things of which they are ashamed in their safer moments because they are afraid. We became free by casting out fear, and yet today fear in many forms is seeking to re-enter national life and corrupt it.

Independence demands constant vigilance. Greatness of a people depends upon courage and magnanimity. India's remarkable achievements on the physical plane since 1947 prove that Indians lack neither ability nor industry. The weakening of the moral fibre is, however, a disturbing factor, and yet Indians have in the past proved that they can rise to the greatest heights of self-sacrifice. Independence has brought almost unlimited opportunities to every Indian and with the opportunities have come new responsibilities that cannot be refused.

R. VITHAL

Bookkeeping, Writing up Sets of Books, Balance Sheets, Income Tax Returns.
Contact No. 12 Barkly Arcade,
38 Market Street,
Cor Diagonal & Market Sts.
Johannesburg. Phone 33-1654

INDIAN EMIGRANTS IN S. AFRICA

By P. KODANDA RAO

OCTOBER 13, 1960, is the centenary of the emigration of Indian indentured labour to South Africa, which has since led to unforeseeable problems for India, South Africa, the Commonwealth and the United Nations. The first batch of labourers sailed from Madras by the S.S. *Truro* on that date and reached Durban, the port of Natal on November 16 of the same year. The current October is also significant in that the white population in South Africa, including people of British and Boer descent, held a referendum to decide if South Africa should become a republic and risk membership of the Commonwealth. In the same month the United Nations is likely to consider once again India's reference to South Africa's treatment of South Africans of Indian origin and her wider apartheid policies. It may be recalled that it was in October of 1946 that India made the reference for the first time.

Natal, which was a British Crown Colony in the mid nineteenth century, needed labour to work in its mines and plantations. Failing to secure convict-labour or destitute children from England, it repeatedly pressed India to permit the importation of Indian labour. Finally, in 1860 India permitted it because it would benefit not only the British planters but also the Indian labourers. The permission was given on the condition that after five years of indenture, the labourers should be free to re-indenture, or to be repatriated to India, or to settle down as free British citizens in Natal. Indentured Indians were followed by some free Indians. When an increasing number of ex-indentured Indians chose to settle down in Natal as free citizens and the number of free Indian immigrants also increased, the whites were bitterly disappointed, and over the years stimulated re-indenture or repatriation, and took away civic rights one by one and reduced economic opportunities. The Boer Republic of the Transvaal imposed segregation in ownership and occupation of land, in residence and trade, and denied political rights altogether and barred further immigration of Indians. The present Nationalist Government of South Africa universalised segregation to the whole country on the basis of four races—white, coloured, Indian and African, and called it apartheid.

The evils of indentured labour

The following is a talk given recently over All-India Radio by Mr. Kodanda Rao who was personal Secretary of the Right Hon. V. S. Sastri when he was Agent-General in South Africa

were so great that Gopal Krishna Gokhale persuaded the Government of India to prohibit in 1911. Mahatma Gandhi agreed in 1914 to voluntary repatriation of Indians to India and the prohibition of fresh Indian immigration to South Africa in 1914, but did not challenge segregation as such in the Transvaal where it was most humiliating to Indian interests and self-respect, but hoped that vested interests would be protected and harsh laws administered leniently. At the Imperial Conference of 1921 the late Rt. Hon. V. S. Srinivasa Sastri secured the passage of his resolution that Indians lawfully settled in any of the Dominions should not be discriminated against on the grounds of their race. The late Rt. Hon. Field Marshal J. C. Smuts excluded South Africa from the operation of the Resolution. In 1927 the first Round Table Conference between India and South Africa was held in Cape Town and formulated the Cape Town Agreement, which was approved by Mahatma Gandhi and ratified by both the Governments. It made a radical change in the then current policy of South Africa. Repatriation, though professedly voluntary, was an admission that Indians were an "undesirable" element in South Africa. The repatriates, who received free passage and a bonus had to surrender their South African domicile and promise never to return to that country. This humiliating system was replaced by the more general system of Assisted Emigration, which permitted an Indian to retain his South African domicile and to return to South Africa under certain circumstances. Though few Indians could return to South Africa under the new system, it removed the sting in repatriation and was, therefore, less humiliating.

But the major achievement of the Cape Town Agreement was that the South African Government undertook to reverse its policy of racial segregation of Indians and promised to uplift the permanent population of Indians so that they did not lag behind other communities in South Africa, which might include the whites also! The significance of this achievement

from the Indian point of view was greater in that it was signed by the Nationalist Party of South Africa, led by the late Rt. Hon. J. B. M. Hertzog, who had given an electoral promise to rid South Africa of its Indian population, lock, stock and barrel.

The Cape Town Agreement had another radical innovation. South Africa had refused all earlier requests of India to send a representative to watch over the interests of Indians in South Africa. In the Cape Town Agreement the situation was reversed. The South African Government requested India to send an Agent to help the implementation of the Agreement. Much against his wish, Mr. Sastri was persuaded to go to South Africa as the first Indian Agent. Rebuffed and suspected at the outset, he soon won the respect and confidence of Indians and Whites and, more particularly, of the South African Government by his faithful and impartial adherence to the letter and the spirit of the Cape Town Agreement and by his personal qualities and abilities, and was able to secure the implementation of certain specific provisions of uplift in the Agreement and reduce the prejudice against Indians to a degree. His greatest achievement was his own personal success. Smuts admitted ruefully that in 1928 Sastri was the most honoured and most popular statesman in anti-Indian South Africa. And Sastri's mission was described by a British paper in Durban as the "reign of Sastri in South Africa".

But the improvement in the status of Indians did not last long; in fact, it deteriorated rapidly when Assisted Emigration failed to reduce the Indian population to the satisfaction of the South African whites, who, consequently, fell back on segregation and forced Indians long settled in some places to shift to other places, which were distant, unwanted and unprofitable. To stem the tide to ruin, the second Round Table Conference was held in 1932 in Cape Town which reaffirmed the Cape Town Agreement but only in the letter but not in the spirit. The status of the Indians grew worse. In desperation, India enacted the Indian Reciprocity Act in 1943,

imposed reciprocal disabilities on South African whites visiting India, and cut off trade relations and recalled the Indian High Commissioner in South Africa, knowing full well that retaliation would not pay. For, India belongs to the bride's party, while South Africa belongs to the bridegroom's party, as it were.

Neither retaliation by India nor passive resistance by Indians in South Africa brought any relief to Indians but only hardened South African whites who feared the Indians more than the Africans for fear of that the former might give leadership to the latter. Finally, India took the matter to the United Nations in 1946, a year after it was inaugurated and a year before India attained independence. She charged South Africa with having violated the Cape Town Agreement, which was in effect an international treaty between the two members of the United Nations, and with having violated the Charter of the United Nations, which prohibited racial discrimination. South Africa contended that the Cape Town agreement was not an international instrument and its racial policy was a domestic question, outside the purview of the United Nations. Since then India has repeatedly brought the question before the United Nations and as often South Africa repeated its objections, and as often the great majority of the members of the United Nations rejected South Africa's contention and appealed to it to seek agreement with India and Pakistan on the basis of the UN Charter. It appointed a three-man committee, and later commissioned the Secretary General to enquire into and report on the situation in South Africa. South Africa non-cooperated with the Committee, and the Secretary-General has had to postpone his visit to South Africa on account of current developments in the Congo and in UN itself in New York.

The recent shooting of Africans in South Africa has roused the newly independent African States to organise a boycott of South African goods and services and evoked the sympathy of many white trade unions abroad. South Africa has been made to feel the pinch, and voices have been raised by some white industrialists and businessmen that some compromise should be sought on apartheid. It is possible that South Africa will lose sympathy

gressively in the United Nations and perhaps stand alone. Already the United States of America, which in early years, stood by South Africa, has turned against it.

The South Africans of British stock, who form nearly half of the white population in South Africa, resent the republic idea bitterly and will lose all hope of friendly intervention of Britain to sustain their rights and self-respect. Already the Union Jack and the English National Anthem have been banned. The English language is likely to be degraded, and the British section will be driven to the wall to fight a hopeless battle and suffer greater frustration and despair than any other depressed race in that unhappy country, for the fall will be greater.

As a republic, South Africa will lose even the support of some members of the Commonwealth, particularly Britain. Though not in terms—supporting apartheid, Britain stood by South Africa by conceding that the problem was a domestic one in order that it may remain in the Commonwealth and give defence facilities and economic benefit to Britain. It is a great pity that at the last Commonwealth Conference India and Pakistan submitted to the British and South African view, and refrained from discussing the question formally in the Conference for the further argument that the resolutions of the Conference should be unanimous. It may be recalled that at the Imperial Conference of 1921 the late Mr. Sastri, representing pre-independent India, discussed formally and openly the Indian question in South Africa and secured the passage of his resolution with the consent of all the members, except South Africa and did not let it be shelved for the sake of unanimity. South Africa was quick to seize on the recent unfortunate lapse of India and to claim that the Commonwealth, including India, had acknowledged that racial policy of South Africa was a domestic one. India has consistently contended that it was not a domestic one in the United Nations and yet agreed that it was one in the Commonwealth. South Africa is sure to quote India at the Commonwealth Conference against her in the United Nations. India has suffered in her championship of race quality and left the honour

"AFRICA SOUTH" IN EXILE

By ROSALYNDE AINSLIE
In "The Democratic Journalist"
October 1960

"AFRICA SOUTH," a quarterly journal of African affairs, sponsored by Chief Albert Lutuli (imprisoned President-General of the now banned African National Congress), Dr. G. M. Naicker (President-General of the South African Indian Congress), and Alan Paton (President of the South African Liberal Party) and many other leaders of the struggle against apartheid, has been published in Cape Town since 1956. Dedicated to the promotion of non-racial democracy in Africa, it soon earned the active antagonism of the Union Government, and copies were banned from sale on railway bookstalls, where copies of known Fascist publications, such as the "South African Observer" are freely available. The magazine was attacked in Parliament as "communist," and talk of press censorship to cope with such "undesirable literature" became rife. All the large advertising concerns boycotted it, and when the third issue was dedicated to three of the accused in the Treason Trial—they happened to be three of our sponsors—the printers refused to handle the magazine. A smaller, and less squeamish, firm had to be found.

That was only the beginning. Despite an annual loss of some £2,000 the magazine continued to appear. The Editor, Ronald Segal, subsidised its production for some time, and further help came from organisations overseas.

By 1958 the initial circulation had been more than doubled and the magazine was read by Africans, Asians, Europeans, in South Africa, Central Africa and even farther north. It became a sort of rallying point for changing opinion, for the discussion and analysis that have accompanied the far-reaching changes in Africa over the past few years. And to readers overseas, it became a principal source of information on a continent that has only recently been recognised as crucial to the peace of the world.

Practically every African leader in East, South and Central Africa has played a part in the growth of "Africa South." Many have written for us. While the issue on South West Africa was read in part into the minutes of the Trusteeship Committee of

the United Nations.

By 1959, the editor had called about his ears one of those sordid campaigns of hatred that are associated with Fascism. Hooligans calling themselves a "Ku Klux Klan," posted him with threatening letters, telephone calls threatening his life, and finally they set fire to his car outside his own home. The police would do nothing to investigate, or protect him, and there was good reason to suspect their collaboration in the whole affair (for one thing, information contained in some of the letters was of so intimate a nature that it is difficult to believe that it could have been available to anyone but a close friend or a member of the Secret Police). Mr. Segal was also refused a licence to carry a gun for his own protection—though normally in South Africa any white need hardly apply for one!

The government soon took an open hand, by banning Mr. Segal, under the Suppression of Communism Act, from attending any gathering in the Union for a period of five years. He had in fact never had any contact with "communism" as defined anywhere in the world but in South Africa, and international protests finally elicited the explanation from the Minister of Justice (now Governor-General), that his editorship of "Africa South" and support for the campaign to boycott Nationalist goods were his reasons for the ban. At the same time, Mr. Segal's passport was seized, so that it became illegal for him to leave the country (penalty—fine and imprisonment.)

The banning made editing all but impossible. According to the South African definition of a gathering, he was not to meet even a contributor in order to discuss an article. If the police had been more efficient, perhaps it would have been impossible, and the constant danger of a gaol sentence for breaking the ban only came to an end with the declaration of a State of Emergency in March 1960, when he was forced to flee the Union to escape arrest in the wave of political detentions.

Now, "Africa South" is being published in exile from London. A public appeal has been launched to struggle for its freedom and it has pledged

itself to continue to fight for the freedom of South Africa until it has helped to win the right to return there.

The survival of "Africa South"—for some copies are still being pressed in the Union—is all the more important because every other newspaper of the Union has either been pressed—like the "New Age" or "Torch"—or has capitulated under the pressure, by virtual self-censorship. The Editor, manager and reporters of "New Age" were arrested, and may be held in March 1961, under the provisions of the Act. The papers still being published by the detainees, or any information on their conditions, less the government has first. More sinister still, it is known that photographs of the Sharpsville massacre were suppressed by editors of main papers; and accounts of the murders in Langa simply never appeared in the overseas press, and less is thus being learnt by South Africans of events in their own country; less and less escaping through the channels of overseas agents. And those who make their business to find out the truth are finding it impossible to have their articles published within the Union. Some of these articles are finding their way into the "Africa South." It is the intention that our articles from South Africa shall continue to come from within the Union, and where necessary they be published anonymously. It is to be hoped that its lists all over the world will up the cause of press freedom in South Africa, and demand release of their colleagues in prison, and do all they support those who struggle to report honestly the tragedy of contemporary South Africa.

DRY RED CHI

No. 1 Mixed Grade Dry Chillies. Nett 30lb Bag
Any amount obtainable for Cash.

Write for Grain Bags and Sugar Pockets.

MAARMANS (Pty)
Box 26. Phone 128.
BRITS. Transvaal.

CENTRAL LIBRARY FOR MEDICAL STUDIES

NEW DELHI.—Mr. D. P. Karmarkar, Health Minister, stated in the Rajya Sabha recently that the Government had a plan to set up a national library for medical studies and that it would be finalised soon.

Mr. Karmarkar was intervening in a two-hour debate on the fourth annual report of the All-India Institute of Medical Sciences.

The Health Minister said that the library, which would be set up in the third Five-Year Plan period, which would have the maximum number of books available on medicine, and it was proposed that that if a doctor in any part of the country wanted to consult a particular book it should be sent to him on loan.

With regard to the Medical Institute, Mr. Karmarkar said that it had been progressing satisfactorily and that it was bound to grow into a "top institute" in due course.

Active research in indigenous drugs, he said, was being pursued at the institute and it was proposed to start a study of the history of medicine here as soon as a competent professor on the subject was available.

A Present From Soviet Premier

MR. KHRUSHCHEV has sent gifts—a colourful album of a famous Art Gallery and a "musical" model of a sputnik—to 13-year-old Prafulla Amichand Jhaveri, of Bombay for his paintings depicting a crowd which came out to welcome Mr. Khrushchev during his visit to India.

The painting won the President's God Medal in the last Shankar's International Children's Competition.

GOVERNMENT'S NEW AWARDS

THE Government of India have decided to introduce a new award for meritorious acts of a humane nature. The award will have three classifications; Class I for conspicuous courage under the circumstances of very great danger to the life of the rescuer; Class II for courage and promptitude under circumstances of great danger to the life of the rescuer; and Class III for courage and promptitude in saving life under the circumstances of grave bodily injury to the rescuer.

Already there are civilian awards, namely, Bharat Ratna, Padma Vibhushan, Padma Bhushan and Padma Shri, which are conferred in recognition of meritorious public service and for service in other fields, including the advancement of art, literature and science.

Civilian citizens are also eligible for the award of Ashoka Chakra, Class I, Class II and Class III for acts or series of acts of gallantry other than in the face of an enemy on land, at sea or in the air.

President's Gift To Hindi Poet

PRESIDENT PRASAD presented to the well-known Hindi poet, Sumitranandan Pant, a collection of Hindi poems on nature, at a function at Rashtrapati Bhavan, New Delhi.

The volume was presented to mark the 60th birthday of the poet, who has made a rich contribution to nature poetry in Hindi.

A distinguished gathering, including the Union Home Minister, Mr. G. B. Pant, attended the function.

THANKS

We acknowledge with thanks the donation of £20 from Dr. D. S. Rustomjee, Durban.

DIRECT IMPORT FROM INDIA AND PAKISTAN

We have pleasure in announcing the arrival for the Xmas and New Year

LATEST SHIPMENT IN

Agarbattis, Caromboards, Plastic, Rolled Gold, Silver Bangles. Latest Jewellery & Hair Ornaments. Sequins, Diomonties & Trimmings Muradabadiwares & Fancy Goods

We specially cater for Hawkers and Traders

When Next In Town It Will Pay You To Visit

A. K. HOOSEN & SONS,
IMPORTERS—WHOLESALE
116 Queen St., (HOOSEN'S BLDGS) Durban
Write For Our Price List

Indian Records Now Cheaper ! !

7/6 Each (Plus 3d Tax.)

AVAILABLE IN SINGLES OR SETS

Some Of Our Latest Hits :

DIL DEKE DEKHO, UJALA, NAAGMANI, USTAD, MAIN
MEHNDI, MISS INDIA, AGRA, NASHIE-MEH-HOON, GHAR
ROAD, TALAQ, DO USTAD, SANSAR, AMAR DEEP,
MOTHER INDIA.

Special Offer : 1 Box of Gujrati Records Assorted, 20 in Box At a Give Away Price—30/- per Box.

ORDER NOW — FREE PACKING

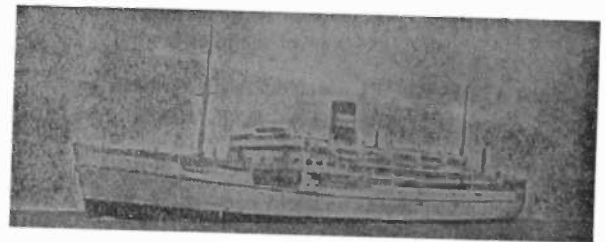
C.O.D. Orders to include 7/6 deposit.

Only Obtainable At :

NATIONAL RECORD COMPANY,

2 Ajmeri Arcade (off 141a Grey St. & 50 Cathedral Road)
P.O. Box 1574 DUBAN Phone 67882

B-I Sailings Between East African Ports Karachi And Bombay

S.S. Kampala due 29th Nov. Sails 3rd Dec.
S.S. Santhia due 31st Dec. Sails 5th January 1961

PASSAGE FARE FROM DURBAN TO BOMBAY

First Class	single	with food	£117—15—0
Second "	"	"	£78—10—0
Third Class	with food		£39—15—0
Third Class	without food		£34—10—0

For further particulars apply to—

Shaik Himed & Sons (Pty.) Ltd.

390 Pine Street, Durban.
Telephone 20432, Tel. Add. "KARAMAT."

Cable & Tel. Add. HARGVAN. Phone 29368

P. Hargovan & Co. (Pty.) Ltd.

Received Shipment of Genuine Fireworks "Kwong Man Lung" Brand. Order Your Requirements Now.

Imported Screw Cap Neck 3 1/2" Diameter Mouth Pickle Jars

1/2 Gallon	9/6	each	F.O.R. DURBAN
1 "	12/6	"	"
2 "	20/-	"	"
3 "	35/-	"	"
4 "	45/-	"	"

PACKING EXTRA. CASH WITH ORDER ONLY.

155-7 WARWICK AVENUE,
P.O. BOX 1250. DURBAN.

fifty years ago...

November 1910

MADRAS GOVERNMENT AND TRANSVAAL DEPORTEES

[From "The Indian Opinion" November 5, 1910]

THE following is the full text of the Order of the Madras Government in reply to the appeal of Indian South African League for financial help on behalf of the Deportees:

In dealing with the request from the India South African League for pecuniary assistance to the persons who have been deported from the Transvaal, the Government wish to make their position clear:

Firstly questions connected with the deportation of Indians from South Africa are of an Imperial nature and the Madras Government can take no independent or isolated action in that connection. Nor can they, as a Government, make grants from public funds in order to assist men who, judging by the statements which have appeared in the public press, intend to return to South Africa to put themselves into conflict with the law and administration of a British colony.

Secondly, the action of the Government of Bombay referred to in the League's representation is not relevant as regards the request made on the Madras Government. The Bombay Government sent on the deportees who claimed to belong to this Presidency to Madras at public expense, as the Madras Government would do in the case of destitute persons landed here who appeared to belong to some other Province; but to send men of this description to the Province to which they appear to belong and to support them within their Province are quite different matters.

Thirdly, the Madras Government cannot accept the proposition that the deportees, regarding whom representations have been made, can, as a class, claim to be citizens of Madras. It appears from a list which has been prepared by the South African League that a very considerable number of these persons were born outside India and had never set foot there until they were deported from South Africa. There is no reason to regard such persons as having any special claim on the Madras

Government.

Fourthly, the Government cannot undertake to maintain these deportees for an indefinite period of time. Most of them appear to belong to trades for which there is demand in this country, and there is no reason why they should not attempt to earn their living here.

The Government, however, recognise that the circumstances in which these deportees find themselves are altogether exceptional, and they are accordingly prepared to give pecuniary help to those who can show that they are destitute until they can find work for themselves.

For this purpose the deportees may be divided into three classes:—

(a) Those who have homes or family connections in this Presidency.

(b) Those who have homes or family connections in any other part of India.

(c) Those who have no homes nor family connections in India.

The Government will be prepared to send destitute men belonging to class (a) to their own homes or relations and to give them subsistence for a limited period in order to allow them an opportunity of finding work; the period will in each case begin on the day on which the deportee is informed that the Protector of Emigrants or Collector has sanctioned the grant of subsistence and will cease as soon as the Protector or Collector is satisfied that the deportee has sufficient means of subsistence and in any case the period will not exceed one month.

The Government will be prepared to send destitute men belonging to class (b) to headquarters of the District or state to which they belong, i.e. to bear the cost of their railway fares and to give them batta for the journey, sending information of the Government's action to the head of the District or Resident or Political Agent of the State as the case may be.

The Government will be pre-

pared to allow destitute persons belonging to class (c) to choose whether they will remain in Madras or go to any other place in the Madras Presidency in search of work and to give them subsistence as in the case of men belonging to class (a) either in Madras, if they elect to remain in Madras, or in such other places as they may select to which they will be sent by the Government as soon as possible.

The Government will further be ready to provide destitutes of any class with a suitable amount of clothing if necessary.

Applications on the part of destitute deportees for assistance within these limits should be made to the Protector of Emigrants, Madras, who will satisfy himself as to their conditions, and give what he considers suitable relief within the scope of the Government orders granting subsistence allowance,

where this is necessary, at a rate not exceeding what he considers absolutely necessary, having regard to the circumstances of the deportees. In the case of men sent to the mofussil, he will inform the Collector concerned, and the latter will take the necessary supplementary action.

The cost will be debited to Head 32, Miscellaneous—"Donations for charitable purposes."

The Protector of Emigrants should send an early report showing what action has been taken with reference to these orders.

.....
Wanted Experienced Gujarati Bookkeeper for wholesale establishment. Salary from £50 per month. Apply with testimonials to Box 615, JOHANNESBURG.
.....

Phone 835-6786

P. O. Box 1549.

MASTER BROS.

(PTY) LTD.

WHOLESALE MERCHANTS & DIRECT IMPORTERS

HOUSE FOR KEEN CASH PRICES

33 West Street, JOHANNESBURG.

Special Offer: India-Made Agarbattis

(SHIPMENT JUST ARRIVED)

WHOLESALE TRADE PRICES

THREE ROSES, 3 tolas	37/6 Doz
(Available in Thin/Thick Sticks)	
GATEWAY OF INDIA 3 Tolas	45/- "
" " " 6 "	90/- "
CHAMELI 2 "	18/- "
" " 1 "	9/- "
SUGANDH RANI 5 "	33/- "
" " 2 1/2 "	18/- "
" " 1 "	8/- "
" " 1/2 "	4/- "
LATAMANGESHKAR 1/2 "	4/- "
GHANDAN DHOOP 3/- Box of 16 Sticks.	

CASH WITH ORDER — PRICES F.O.R. DURBAN

We have also received Genuine Basmati Rice 1/- per lb.
(Minimum Order 100lb)

We are Stockists of all kinds of Indian Dholls, Spices and Condiments, Betelnuts, Almonds, Tamarind, Whole Coconuts and All kinds of Imported Rice.

SPECIAL PRICES TO THE TRADE

Please write for our price list:

K. HARIBHAI & SONS
(PTY.) LTD.

Direct Importers: Wholesale & Retail Merchants

81 Victoria Street,—P.O. Box 2156—Durban.

Telegraphic Add.: "BHAISONS"

★

નિઃસ્વાર્થ સેવાભાવથી સાચું મનુષ્યત્વ અને હૃદયની વિશાળતા જાળખાય છે. એની પ્રાર્થિતી તમારા અંતર્વ્યક્તિ પુલી જશે. સતત નિઃસ્વાર્થ સેવા કરો. એનાથી હૃદયની શુદ્ધિ થશે.

પ્રજાસત્તાક રાજ્ય અને સરકારની નીતિ

દૈનિક રોડ ચાલીસ લાખની પ્રજામાંથી હ ટકાની પ્રજાને રચેલી પ્રજાસત્તાક રાજ્ય એ ઇતિહાસ રાજ્ય છે?

આપણે જાણીએ છીએ કે જો એવું છે—સરકાર સામેના વિરોધ પક્ષો પશુ એ જાણે છે. પરંતુ એનો ઉપાય કોઈ કરવું નથી. આપણે કંઈ કરવા જઈએ તો ગોરા વિરોધ પક્ષો પશુ આપણી સામે યામ છે. કારણકે કારણમાં તેઓ જાણે છે કે પાલી-મેન્ટના વિરોધ પક્ષો ઉપર બહુ ઊંડી દો. તે આપણે એ જાણવા માંગીએ છીએ કે હજી આ વરસથી વિરોધ પક્ષે પાલીમેન્ટમાં કંઈ છત મેળવી? અને શું આપણે સુપચાપ બેસી રહેવું? —ન્યારે સરકાર પત્રકારત્વ પ્રત્યેની સ્વતંત્રતા છીનવી લેશે—નવા કાયદા કરી પોલીસ રાજ્ય કરશે અને ચિદમ્બુ ની પ્રથા તદ્દન ખસી નાંખશે, તે પશુ શું સુપચાપ બેસી રહેવું? આ તે અર્થવચરની વાત થઈ.

આપણે જો કંઈક આમળ આવવા સમિતિ હોઈએ અને કંઈક સ્વતંત્રતા મેળવવા માંગતા હોઈએ તો આપણે બીન-ગોરાઓને એકત્ર થઈ કંઈક કરવું જોઈએ. અને તે પશુ શાંતિથી અહિંસાત્મક રીતે કંઈ કરવું જોઈએ. અમેરિકામાં નીચા લેહા આવી અહિંસાત્મક હાલ ચલાવી રહ્યાં છે, તે પછી ને દેશમાં એ અહિંસાત્મક હાલની ઉત્પત્તિ થઈ તે દેશને એ અહિંસાત્મક હાલ ચલાવતાં શું થાય?

હવે એવો વખત આવ્યો છે કે બાકીના ૯૪ ટકાના લોકોએ સરકારને ચોખ્ખું પરખાવી દેવું જોઈએ કે તમારી ધલાયદાપણાની નીતિ ઉપર રચાયેલું પ્રજાસત્તાક રાજ્ય અમારે જોઈવું નથી! અમને જોઈએ છે એવું રાજ્ય ને એક કરોડ ચાલીસ લાખ પ્રજાની નવાઈ માંગણીને આવકારે અને એ રીતે પ્રજાસત્તાક રાજ્ય સ્થાપે. અને એ પ્રજાસત્તાક રાજ્યની બંધારણ ઘડાટી બંધતે-રેક કોમના પ્રતિનિધિ એ બંધારણ ધડે અને માનવતા, અંધુત અને શાંતિ સ્થાપાય એની આસ કાળજી એ. વાણીસ્વાતંત્ર્ય—વિચાર

સ્વાતંત્ર્ય અને હૈરફેરની સ્વાતંત્ર્ય રહે એવું પ્રજાસત્તાક રાજ્ય હોવું જોઈએ. આજની સરકાર રાષ્ટ્રિયવાદી સરકાર છે, પરંતુ ન્યારે રાષ્ટ્રિયવાદ ધર્મોધ અને છે ત્યારે તેના ઉપર આપ ઉતરી આવે છે અને તે સરકાર સરમુખત્યાર સાહી સરકાર બની જાય છે. હજી થોડાં વરસોમાં એટલાં ધલાયદાપણાને બમતા કાયદાઓ થયા કે જે બતાવે છે કે સરકાર સરમુખત્યારસાહી બનતી જાય છે. આપણે એ ન જુલવું જોઈએ કે જે કાયદો કોઈ પશુ વ્યક્તિ ના સ્વાતંત્ર્ય ઉપર તરાપ મારે છે તે પ્રજાસત્તાક રાજ્યનો કાયદો નથી, એ છે સરમુખત્યારસાહી યાતો પોલીસ રાજ્યનો કાયદો.

સરકારે એ ન જુલવું જોઈએ કે આને આફ્રિકાની અંદર ધણાં કાળાં રાષ્ટ્રો સ્વતંત્ર બનતાં જાય છે, અને એ સ્વતંત્ર બનેલાં રાષ્ટ્રો સાથે અહીં ની સરકારે રાજદારી વર્તીવ રાખવો પડશે. હવે એ સવાલ ઉભો થાય છે કે કોઈ પશુ પરિપદ માં રાજદારી વાતોલાપ માટે જો સ્વતંત્ર પત્રોએ કાળાં રાષ્ટ્રોનાં રાજદારી પુરૂષો અહીં આવે તો તેઓ કયાં ઉતરશે? એ તે, ચોક્કસ છે કે તેઓને પાન્ટુ-જોઈસન માં ઉતરવા માટે ન કહેવાય! અને એવું જો બને તો આ દેશની વિશ્વમાં કિંમત થી રહેશે? સરકાર અંધ બની છે એટલે આવી સામાન્ય વાત પશુ તે સમજ થકતી નથી. તે તો અંધ બની ધલાયદાપણાના નવા નવા કાયદાઓ ઘડતી જાય છે.

જો આને ગોળાઓ આવા કાયદા નો વિરોધ કરે તો તેઓ સરકારની નબરે 'એન્ડી-સાઉથ આફ્રિકન-સ' કહેવાય છે, અને ન્યારે બિન-ગોરાઓ વિરોધ કરે તો તેઓ સરકારની નબરે ધિલેયા (Agitators) અને સામ્યવાદીઓ (Communists) હરે છે. ન્યારે વિદાન માણસો વિરોધ કરે છે ત્યારે તેઓ સરકારની નબરે હૈરફેરનારા

અને હંબી મણાય છે. આ બધું સરકારને કડવું લાગે છે, અને એથીજ સરકાર કોઈકીનો ધારો લાવી બધાને સળીયાં પાછળ ઠોકી મેસાડે છે. તેઓ પાછલાં વરસો જુલી મયાં છે ન્યારે વરસો સુધી તેઓએ પશુ શૂતપૂર્વની સરકારનો વિરોધ કરતાં હતાં! તેઓ એ જુલી જાય છે કે નેચનાલીસ્ટ પક્ષની હબરો આંચો સંરેધસ બંધ યુનીયન બીલ્ડીંગ્સે મજ હતી! તે વખતે એ બધું કાયદેસરનું અને દેશભિમાની કાય્ હતું અને આને ને થાય છે તે ગેરકાયદેસરનું અને દેશદોષી કાય્ સરકારને લાગે છે. એથીજ તે ચોતાન,

પાછલા કુત્યો જુલી નવા નવા કાયદા આના આશ્રમે આપણને શું મળાવી નાખવા માંગે છે. પરંતુ શું મળામણ થી મરતો માણસ પશુ હૈરફેર-હૈરફેરો ઉચલો મારશે અને એ શું મળાવી નાખનાર પંજમાંથી છુટવા માટે પ્રયાન કરશે અને બાલિ પ્રજાને શીખવી જશે કે અજાણમણ આપનારા કાયદા એનો સામનો આવી રીતે કરો. બાલિ પ્રજાએ અને આવતી કાલનાં નામરિએએ આજના જાગૃતના પવનથી જાગૃત બનવું પડશે! જાગૃત બનશે તો જીવશે નહિ તે સપડાશે!

આંતરરાષ્ટ્રીય આર્થિક પ્રતિબંધ મુકવાની યોજના

લિડન: ચાર આફ્રિકન અને એશિયાઈ રાજકીય પક્ષોએ સ્થાપેલી દક્ષિણ આફ્રિકન સંમહિત ગોરયા નામની સંસ્થાએ દક્ષિણ આફ્રિકાની સામે આંતરરાષ્ટ્રીય આર્થિક પ્રતિબંધ મુકાય તે માટેની યોજનાની જાહેરાત કરી હતી. આ યોજનામાં બ્રિટીશ કામદાર સંધિને પશુ પગલાં લેવાની અપીલ કરવામાં આવી છે.

દક્ષિણ આફ્રિકામાં થોડા વખત ઉપર ઉદ્ભવેલી કોઈકીની પરિસ્થિતિ દરમિયાન બિનગોરાઓની સંસ્થાઓના ને પ્રતિનિધિઓ નાસી છુટ્યા હતા તેમજ આ સંમહિત ગોરયો રચ્યો છે અને તે રચવા પાછળ દક્ષિણ આફ્રિકા ની રંબવેડની નીતિ સામે જમતબરમાં એકમત જાવવાનો ઉદ્દેશ છે.

દક્ષિણ આફ્રિકાની સામે ને આંતર-રાષ્ટ્રીય આર્થિક પ્રતિબંધ મુકાવવાની યોજના છે તેમાં બ્રિટીશ ટ્રેડ યુનીયન ડેમોસ્ટ્રેશન ટેબો મેળવવાની ધારણા રખાઈ છે. કોઈ પશુ બ્રિટીશ કામદાર દક્ષિણ આફ્રિકાનો માલ જહાજમાં ભરે નહિ, તેની હૈરફેરમાં સામ ન આપે કે તેના વેચાણમાં મદદનાર ન થાય એવી પરિસ્થિતિ ઉભી કરાવવાની યોજના છે.

દક્ષિણ આફ્રિકાની ઢિંદી ડેમોસ્ટ્રેશન શૂતપૂર્વ પ્રેમિડન્ટ બનરલ યુ. યુસર

દક્ષિણ આફ્રિકાનાં ચોડા વખત ઉપર ઉદ્ભવેલી કોઈકીની પરિસ્થિતિ દરમિયાન બિનગોરાઓની સંસ્થાઓના ને પ્રતિનિધિઓ નાસી છુટ્યા હતા તેમજ આ સંમહિત ગોરયો રચ્યો છે અને તે રચવા પાછળ દક્ષિણ આફ્રિકા ની રંબવેડની નીતિ સામે જમતબરમાં એકમત જાવવાનો ઉદ્દેશ છે.

દાદુએ પત્રકાર પરિપદમાં આ યોજના જાહેર કરી હતી. તેમના જણાવવા પ્રમાણે તાત્કાલિક યોજના તો આ આંતરરાષ્ટ્રીય આર્થિક પ્રતિબંધ માટે સંયુક્ત રાષ્ટ્ર સંધનો ટેબો મેળવવાની છે. બીજી નેક્સ્ટ આફ્રિકા યુનોના વાલીપણા ડેડજા મુકાય એવી દિલચાલ કરવાની છે. દક્ષિણ આફ્રિકાને તેલ કે તેલની બનાવટો મળતી બંધ થાય અને કામદારો આ વસ્તુઓ જહાજમાં ચડાવવાની ના પાડે એવી પરિસ્થિતિ પશુ નિર્માણ કરવાની યોજના છે.

સર્વ પ્રકારની પ્રતિજ્ઞાઓમાં આત્મ-સંયમની પ્રતિજ્ઞા સર્વ એષ્ટ છે. મધુર વાણી, પરોપકાર, ક્ષમા, ધૈર્ય, સહન-શીલતા, અહિંસા, નમ્રતા, સુશીલતા, સમ્બંધતા, સત્ય, ધર્માનવારી, દલતા આ સર્વ યજ્ઞોવાયો, મનુષ્ય આત્મ-સંયમી કહેવાય છે. — શિવાનંદ.

“ઇન્ડિયન ઓપિનિયન”

શુક્રવાર તા. ૪ નવેમ્બર, ૧૯૬૦.

કસોટીનો સમય

આ રવિવાર સુધી એમ જણાતું હતું કે સરકારે હિંદીઓને માટે ૧૯૬૧ સુધીમાં ‘કુલી કોલેજ’ બંધાવી આપવાનું જે વચન આપ્યું હતું તેનું પાલન થયે નહિ. કોઈપણ જગ્યાએથી એ વિષેના સમાચારો મળ્યા ન હતાં. નાટાલ યુનીવર્સિટીને પણ શું થવાનું છે તેની ખબર ન હતી. સરકારની મૂકલાવથી સુનીવર્સિટીને ચિંતા પડી હતી. સોમવારે અચાનક સમાચાર મળ્યાં કે મંગળવારે ૧લી નવેમ્બરે હિંદીઓને કોલેજ મળશે. પ્રીટોરીયા થી કેળવણી પ્રધાને રવિવારે બહેરાલ બહાર પાડી કે મંગળવારે કોલેજની આરંભવિધિ થશે. આ આરંભવિધિનો શો અર્થ એ હવે સુધી કોઈ જાણતું નથી. મંગળવાર આવ્યો અને ગયો પણ કોઈપણ જાતની આરંભવિધિ થઈ નથી.

સરકારે આ બાબતમાં જે વર્તન બતાવ્યું તે ઉપરથી એમ જણાય છે કે હિંદીઓને કેળવણી મળે કે નહિ તેની તેને પડી નથી. હવે સુધી મકાન, પ્રધ્યાપકો વિષે ખાસ કંઈ યોજના ઘડાઈ નથી. સરકારેએમ કહ્યું છે કે આ યોજના માટે તે જરૂર કંઈક તજવીજ કરશે. કેપટાઉનના કલડ’ લોકોએ એની શરૂઆત એક બાબતોની શાળામાં કરી છે. હિંદીઓ આ બાબત કંઈક આશા રાખે એ અભ્યુક્ત નથી. પાશ્ચિમાત્ય દેશોની દ્રષ્ટિને લઈ સરકારને એમ લાગે છે કે કલડો અને આફ્રિકનો માટે તેઓને કંઈક કરવાની ફરજ છે. પરંતુ હિંદીઓ માટે આવી કોઈ ફરજ હોય એમ જણાતું નથી. ૧૪ વરસ સુધી યુનાઇટેડ નેશન્સે દક્ષિણ આફ્રિકા ના હિંદીઓના પ્રશ્નોની ચર્ચા કરી છે, અને ભારત તથા પાકીસ્તાન અને એશીયાઈ દેશોના મતવચની દરકોર રાખ્યા વિના અહીંની સરકારે મન ફાવે તેમ કહ્યું છે. હિંદીઓ આ કોલેજની સાથે કંઈ સંબંધ નહિ રાખશે એ દ્રષ્ટિને ધ્યાનમાં લઈ સરકાર આ બધું કરી રહી છે. આજ એક મોટો પ્રશ્ન છે.

એક જબરો અહેવાલ બહાર પાડી અને પછી હિંદીઓને કહેવું કે આ કોલેજનો બહિષ્કાર કરવો એ સહેલો પ્રશ્ન જણાય છે. પરંતુ આ પ્રશ્ન જેટલો સહેલો જણાય છે તેટલો તે નથી. જ્યારે હિંદુ જનતાને દક્ષિણ આફ્રિકાની હિંદુ મહાસભા તરફથી દિવાળી પ્રસંગે એક દિવસ હુકાન બંધ કરવાનું કહેવામાં આવ્યું ત્યારે આ મહાસભાના અધિકારીઓએ જાતેજ હુકાન બંધ કરી ન હતી, તો પછી જનતા ઉપલી માંગણીને સ્વીકાર કેવી રીતે કરશે? આજના હિંદી નેતાઓ છાપામાં અહેવાલો બહાર પાડશે અને મોટા પોકારો કરશે પણ આખરે એનું પાલન કરવું પડશે સામાન્ય જનતાને. લાઝમવાન લોકો પોતાના બાળકોને પરદેશ શિક્ષણ માટે મોકલશે, પરંતુ સામાન્ય જનતા જે શક્તિ માનવથી તે શું કરશે? આ ‘કુલી કોલેજ’માં જે કોઈ વ્યક્તિ પોતાના બાળકને મોકલે તો તેના વિરોધ આપણામાંથી કોણ કરશે? આપણામાં મહાત્મા ગાંધીજી અને નહેરૂજી જેઓ જે બોધ આપતાં તેનું પાલન કરતાં એવાં કેટલાં છે? કોઈપણ નેતા યાતો જાણીતો માણસ જે પોતાની ઇચ્છાથી રીસરવોર હીલ્સમાં રહે યાતો કરખનના મધ્યભાગમાં વરૂપ એરીયા બોર્ડ પાસેથી પરવાનો લઈ રહે તેને હિંદીઓને કોલેજમાં ન જવાનું કહેવાનો શો હક છે? શું તેઓ પોતાના બાળકોને પરદેશ શિક્ષણ લેવા માટે નહિ મોકલશે? આ અગત્યના પ્રશ્નો છે. હિંદી જનતા પાસે કોઈપણ માંગણી થાય તે પહેલાં ઉપલા પ્રશ્નોના જવાબ મળવા જોઈએ. આ નિષ્કર્ષ સહેલો નથી. મોટી મોટી વાતો કરવી એ સહેલું છે પણ કાર્ય કરવું એ અઘરું છે. આપણે નવા યુગના ઉગરે એનાથીયે મોટા પ્રશ્નો સામે ઉભા છીએ.

વ્યક્તિત્વ

જીવનમાં કેટલીક વસ્તુઓ એવી છે કે સમયની સાથે બદલતી રહે છે. કેટલીક વસ્તુઓ એવી છે કે જેમાં કદી ફેરફાર નથી થતો. દા. ત. આખિનો રંગ જીવો. તમારી આંખો નિરોગી હશે તો તેમાં કદીયે ફેરફાર નહિ થાય. એ પ્રમાણે જ્યારે તમે તમારા મનની સ્થિતિ તપાસશો તો વારંવાર તેની સ્થિતિ બદલતી રહે છે. એવી રીતે “વ્યક્તિત્વ” પણ એવી વસ્તુ છે. એ પરિસ્થિતિની માફક બદલાતું રહે છે તમે તમારા વ્યક્તિત્વને પૂર્ણ અને આકર્ષક બનાવવાની ઇચ્છા રાખો છો તો તેને માટે અહીં થોડાક માર્ગદર્શક ઉપાયો આપવામાં આવ્યા છે જે તમારા જીવનમાં ઉપયોગી નીવડે તેવા છે.

હાર્થનો જાદુ

ચીનમાં એક કહેવત બહુ જાણીતી છે. જેનો અર્થ એ છે કે ‘જે માણસ પ્રસન્ન નથી રહી શકતો એણે જુલમી પથ્થુ દુકાન કરવી જોઈએ નહિ.’ આનો મળતો એક વાત અમેરીકાના એક પ્રસિદ્ધ વેપારીએ કહી છે. ‘એણે પોતે મોં પર પ્રસન્નતા રાખીને અને મધુર હાર્થથી લગમગ એક કરોડ રૂપિયા વેદા કર્યા.’

તમારું મંદ અને મધુર હાર્થ તમારા વ્યક્તિત્વને ખીલવે છે. જે કે આની કીમત તમારે આપવી પડતી નથી. છતાં મંદ અને મધુર હાર્થની કીમત બહુ મોટી છે. કારણ કે આના દારા તમે તમારા મિત્રો, જોગબીતાઓ અને સ્વજનોને સહેલાઈથી છૂટી શકશો અને હાથું કામ કરાવી શકશો. આના દારા તમારી મિત્રતા અને વહેવારનું ક્ષેત્ર વિશાળ બને છે. તમે પ્રસન્ન રહીને તમારા ખીલ એવા મિત્રો કે જેઓ ચિંતાથી દુઃખી હોય તેને તમે ચિંતામુક્ત કરીને ખુશી કરી શકશો.

વાતચીત કરવાની કળા

વાતચીત કરવાની કળા એ સહેલી વસ્તુ નથી. વાતચીત કરતી વખતે એ-એક વાતો જરૂર જ્ઞાનમાં રાખવી જોઈએ. જ્યારે પણ તમે કંઈ કહો અથવા કોઈની સાથે વાતચીત કરો ત્યારે વાણીમાં કંબાસ-તીખાસ કે તોછડાઈ કે અસંબંધતા ઠોરો જોઈએ નહિ. વાણીમાં મોઠાસ લાવવા હંમેશાં પ્રયત્ન કરો. જેમ કે રેડીયો સાંભળવો, આરોહીન પર સરસ ગીતો સાંભળવાં તેમજ એવા લોકોના સંસર્ગમાં રહેવો તે પ્રયત્ન કરવો કે જેઓ હંમેશાં મધુરભાષી હોય, જેની વાણીમાંથી અમૂત ઝરતું હોય, જેઓ વહેવારકુશળ હોય આવા લોકોની મિત્રતા કરવી જોઈએ. તમે આ મોઠાની સાથે ઉઠતા બેસતા રહો, તેઓ કેવી રીતે

વાતચીત કરે છે તે વિષે સતત લક્ષ રાખો. થોડા મહિના પ્રયત્ન કરો તો તમે પણ મધુર ભાષી, અને વહેવાર કુશળ બની શકશો, તમારી વાતચીત કરવાની રીત આકર્ષક અને મધુર થઈ શકશે.

વાણીની મધુરતા વ્યક્તિત્વ ખીલવે છે

તમે જાણતા હશો કે જે લોકો ગાવામાં નિષ્ણુત હોય છે તેઓ પોતાની વાતચીતમાં પણ મોઠા હોય છે. જેને કોઈ તેઓ આકર્ષક લાગે છે. આનું કારણ એ છે કે આવા સંગીતકારો એવા લોકોના પરિચયમાં રહે છે કે તેઓને કદીયે કડવી વાણી સાંભળવા મળતી નથી. ઉપરાંત તેઓ વાલ-પત્રો વગરો છે ત્યારે તેમાંથી કર્ણપ્રિય સૂરો નીકળે છે. આ મધુર સૂરોની સુંદર અસર મન, શરીર અને વાણી માં મધુરતા લાવે છે.

દરેક વ્યક્તિને પોતપોતાની પસંદગી હોય છે. ખીલ રીતે કહીએ તો નેટલા માણસો તેટલી સ્વતંત્ર પસંદગી. સૌ પોતપોતાની રીતે જુદી જુદી રીતે પસંદગી કરે છે. દા. ત. કોઈને વાણીની સપાટી પર તરતું કમળ મને છે, તો કોઈ કમળને વાણીમાંથી બહાર કાઢીને તેની માળા બનાવીને પહેરવામાં એક પ્રકારનો આનંદ માણે છે. બંનેનું લક્ષ એક વસ્તુ પર છે પણ બંનેનું દ્રષ્ટિબિંદુ જુદું જુદું છે. તમારા જીવનમાં એક નહિ પણ અનેક રૂચીઓ હોવી જોઈએ. નવાં નવાં પુસ્તકો વાંચવાં, ગીતો લખવાં, ખગી-આમાં કુલોના છોડ રોપવા, સંગીત શીખવું, ચિત્રકળામાં રસ લેવો અને રમતમતમાં જામ લેવો વગેરે તરફ રૂચિ કેળવવી. આ પ્રમાણે કરવાથી તમારા જીવનમાં વિવિધતા આવશે. જીવન વધુ સમૃદ્ધ બનશે. આ બધાની અસર તમારા વ્યક્તિત્વ પર પડે છે. ‘સંસારમાં કંઈ નથી’ ‘જીવન એક રવખું-છે’ ‘મરતું તો છે’ આવા નિરાશા બપો શબ્દો બોલતા લોકોને સાંભળીએ છીએ. પણ જો તમારે પ્રાણુવાન અને હૃત્વપુષ્ટ વ્યક્તિત્વ પ્રાપ્ત કરવું હોય તો આવા પ્રકારના નિરાશાબપો શબ્દોને તમારા કાને પડવા દેશો નહિ. આવી વ્યક્તિઓની મિનતાથી દૂર રહેજો. નિરાશાથી ભરપૂર વિચારોને કદીયે તમારી પાસે આવવા દેશો નહિ. નવજા વિચારોથી મનની અને શરીરની તાકાત બાંધી જાય છે પરિણામે જીવન માંથી પુરુષાર્થ કરવાની શક્તિ આંધળી જાય છે.

હું શું કેરું.....? કોઈપણ દિવસ એમ સમજશો નહિ કે સંસાર મારી વિરૂદ્ધ છે. અથવા (અનુસંજાન માટે જીવો પાનું ૩૪૦)

કચુબા પાસેથી કાંઈ શીખીશું ?

આંતરરાષ્ટ્રીય ચેતરંજમાં કચુબાને પ્રથમ એક મહોરોની માલ અનેલો છે. એ તરફથી આપકનહોવર કહે છે કે રશિયા ત્યાં પોતાનો આંતરરાષ્ટ્રીય સામ્પવાદ ચલાવે છે. બીજી તરફ કુશોવ કહે છે કે કચુબાની ખાખતમાં અમેરીકા દબલ કરશે તો અમે રોકેટ વાપરીને એનો સામનો કરીશું. પરંતુ કચુબાની ઘટનામાંથી આપણે પાઠ શીખવા જેવો છે.

પહેલાં આપણે કચુબાની પરિસ્થિતિને ટુંકમાં સમજી લઈએ, ૬૦ લાખથી વધુ વસ્તીવાળો કચુબા વેસ્ટ ઇન્ડીઝ મેટ્રો પેક્ટ સોથી મોટો છે. ડુનીયામાં ભારત પછી બીજા નંબરે તે ખાંડ બનાવે છે અને ખાંડના નિકાસની ખાખતમાં તે આખી ડુનીયામાં સૌથી મોખરે છે. તે ઉપરાંત જેનાં, અનનાસ, દાડમ, નારંગી, અંજીર વગેરે ફલોનાં ત્યાં સરસ ફાલ ઉતરે છે. અને ત્યાંની તમાકુ આખી ડુનીયામાં વખણાય છે. ત્યાંની કાળી તેમજ ગોરમટુ જમીન અત્યંત ફળદ્રુપ છે અને ટેલકીક વાડી એમાં તો વર્ષમાં ચાર પાંચ પાક લેવાય છે. ૧૮૯૯ થી ૧૯૦૨ સુધી તે અમેરિકન લશ્કરી વહીવટ હેઠળ હતું. ત્યારબાદ ત્યાં રીપબ્લિકન થયું. ૧૯૩૪ સુધી ત્યાંના મામલાઓમાં અમેરીકા દબલ કરી શકતું, પણ અમેરીકન રાજ્ય સંઘના આટલે પ્રમાણે એમ કહ્યું કે કોઈ રાજ્ય બીજા રાજ્ય ના આંતરિક કે બાહ્ય પ્રશ્નમાં દબલ કરી શકે નહીં. તે વખતનું ત્યાં બંધારણને અમુક અંશે મળતું હતું. પરંતુ ધીરે ધીરે ત્યાંની રાજ્યવ્યવસ્થા સરચુખ ત્યારશાહીમાં ફેરવાઈ ગઈ. સુકત હરી-ફાઇને નામે ત્યાં અબાધ શોધણ થયું અને શોધણની સાથે સાથે જ રાજ્ય વહીવટમાં પારાવાર બદલી આવી ગઈ. આની સામે ૧૯૫૮માં બળવો થયો અને ૧લી જાન્યુઆરી ૧૯૫૯થી ફિડેલ કેસ્ટ્રો નામના એક ક્રાંતિકારી આગેવાને રાજ્ય કારખ્યાર સંભાળ્યો. એણે રાજ્ય વ્યવસ્થામાં ઝડપી ફેરફારોનાં

વચનો આપ્યાં અને તે મુજબ જે ફેરફારો કરવા માંડ્યાં તેને લીધે કચુબા માં વેપાર કરતી અમેરીકન ખાંડની કંપનીઓ રાજ્યમાલિકીની ઘણ, પૈસા-દારોની સંપત્તિ જાત ઘણ, ટેલકીક અમેરીકનો ત્યાંથી ભાગ્યા. કચુબાની ખાંડનો સૌથી મોટો ઘરાક સંયુક્ત રાજ્ય અમેરીકા હતું, તેની ઉપર તેણે આર્થિક પ્રતિબંધ મુક્યો. પરિણામે કચુબામાં આવતા અમેરીકન કુરિરો (યુસાફરો) પર પ્રતિબંધ મુક્યો. આને કચુબામાં બે અઠવાડીયા થી વધુ ચાલે એટલું તેલ નથી એમ મનાય છે, પણ રશિયાએ એની આખા વર્ષની જરૂરીયાતથી વધુ તેલ આપવાનું વચન આપ્યું છે કચુબાનાં મોટા શહેરોનાં બોજનાલયો અને વિશ્વાતિ-ગૃહો અમેરીકન અતિથિઓને અભાવે આને જુખડીખારસ દેખાય છે. અમેરીકા સિવાયના બીજા દેશોના અતિથિ-ઓને કચુબામાં નિમંત્રણ આપી એમને મફત દારૂ પાવામાં, અને સંગીત સંભળાવવામાં આવે છે. ક્રાંતિના વર્ષથી કચુબામાં નવું ટેલેવિઝન શરૂ થયું છે! આ વર્ષને તેમણે 'જમીન સુધારણાનું વર્ષ' એવું નામ આપ્યું છે. આવતા વર્ષને 'ઓલોગિક સુધારણાનું વર્ષ' એવું નામ આપશે એવો અંદાજ છે! વિભાગોમાં છેકરાઓએ બળવો પોકાર્યો છે અને બધા 'ક્રાંતિ વિરોધી' પ્રાખ્યાપકોને કાઢી યુકવાની મામણી કરે છે. એ મામલામાં કેસ્ટ્રોને વચ્ચે પડવું પડ્યું એમ લાગે છે, પણ તેમને ચાપ તો નવો જ ઇતિહાસ સર્જાય, કારણ અત્યાર સુધી ત્યાંના વિધાપીઠના મામલામાં કોઈએ કદી દબલગીરી કરી નથી.

કચુબાના પ્રશ્નમાંથી આપણે સમજવા જેવો પાઠ એ છે કે ત્યાંના પ્રથમ મુખ્યત્વે જમીનનો અને સમાનતાનો છે. તે ખેતી-પ્રધાન દેશ છે. ત્યાંની ખેતીલાલ જમીન પેક્ટ ૮૫ ટકા મોટા જમીનમાલિકો કે ખાંડના કારખાનાં પારો છે. મોટા ભાગની જમીન મળ

સાક્ષાર સ્વીકાર
ડો. ડી. એસ. રૂથમજી જેઓ 'ઇન્ડિયન ઓપિનિયન'ના એક ટૂટી હોય અમે તેમનો પા. ૨૦-૦-૦ નેટ મળ્યા બદલ ખાસ આભાર માનીએ છીએ. આવી રીતે બીજા ટૂટીઓ અને મિત્રો નો નેટ મોકલતાં રહે તો અમારી આર્થિક મુશ્કેલી વધી જ જોઈ યશે, અને બીજાને પણ ઉરોજન મળશે.
વ્યવસ્થાપક,
ઇન્ડિયન ઓપિનિયન.

ની ક્રાંતિની સફળતા પાછળને બહુ ઘણું 'સમાનતા' છે, અને તેના કાર્ય કમનું પહેલું પગથિયું જમીન છે, તેથી તે અમેરીકા જેવા જાખરદરત પાડોચી રાજ્યનો ખોલ વહોરવા છતાં લોકપ્રિય છે.

આપણે સરચુખ ત્યારશાહી નથી માલતા. પરંતુ સમાનતા અને જમીનની વ્યવસ્થામાં સુધારણા જરૂર ઇચ્છીએ છીએ. કચુબા પાસેથી કશો પાઠ અપણને પણ મળશે કે ?

'ભૂમિયુગ'માંથી

નૈરોબીમાં આર્થ

સમાજનું ૮ માળનું ખુલ્લું મુકાયેલું મકાન

નૈરોબીમાં કવીન્સ વે ઉપર ૧૯૦૩માં આર્થ સમાજનું એક સાધારણ પયરતું મકાન બંધાયું અને ત્યાં આર્થ સમાજની ધાર્મિક પ્રવૃત્તિઓ શરૂ થઈ, તે બાદ આર્થ સમાજને સંગીન પ્રગતિ કરી ૫૭ વર્ષ બાદ ત્યાં આજે ૨૦ લાખ પાઉંડને ખર્ચે ૮ માળનું વેદીક ઢાઉસ ઉભું કરી દીધું. આ નવું અંબવર વેદીક ઢાઉસ આર્થ સમાજના જીના અનુયાયી શ્રી ડી. ડી. પૂરીના હાથે ખુલ્લું મુકાયું હતું. આ પ્રસંગે મોલતાં ભારતીય કમીશનર શ્રી બદાદુર-સીમ રાજબી જ જણાવ્યું હતું કે ત્યાંના ભાવિમાં અને ભારતીય સંસ્કૃતિમાં જનતાના અડગ વિશ્વાસનું આ છવતું જાગતું પ્રતિક છે. ૮ માળના આ વેદીક ઢાઉસમાં હજારો મળેલા આર્થ સમાજના વપરાશ રહેશે. આકીનો બધો બામ વેપારી પેટીઓને બાડે અપાયેલ છે. મકાનની આવક ઢાઉકોમના ડેવલપ્મી સામાજિક અને ધાર્મિક ક્ષેત્રના ઉત્કર્ષમાં વપરાશે. જેમાં મોટો ભાગ નધરોબીની આર્થ મલ્સ રકલ માટે વપરાશે.

ન્યુ ઇન્ડિયા એશ્યોરન્સ કુ. લીમીટેડ
ઇન્ડિયાની મુખ્ય કંપની

અમે વહીવટ કરીએ છીએ :-
આગ, ફરીયાદ, અવસ્થાંતર, મોટર, માલ, ચોરી, ઘર કુટુંબ, ઘર માલિકી (સાથે) અકસ્માત વિ.

સાઉથ આફ્રિકાની અંદર મુખ્ય અમલદારો

બલભાઈ રૂસ્તમજી એન્ડ સન,
૧૪૦ કવીન સ્ટ્રીટ, હરબન.
ફોન : હરબન ૨૫૮૪૫, ૨૫૮૪૩, ૨૬૮૪૪.

તમને ખબર છે
કે ન્યુ ઇન્ડિયા, ઇન્ડિયાની સૌથી મોટી વીમા કંપની છે.
કે ન્યુ ઇન્ડિયા ની સાખાઓ ૪૫ દેશોમાં છે.
કે ન્યુ ઇન્ડિયા ની ૬૫ સાખાઓ કેવળ ઢાઉમાં જ છે.
કે ન્યુ ઇન્ડિયા : આગ, ફરીયાદ અને અકસ્માત ઉપર ૬૦,૦૦,૦૦૦ પાઉંડ પ્રામીયમ લેગી કરે છે.
સહિસલામતી અને તાલકાલિક સેવા માટે

ન્યુ ઇન્ડિયા
સાથે વીમા ઉતરાવો.

સમારંભના પ્રશ્ન

લલુલાલ મકનજી પટેલ

દક્ષિણ આફ્રિકાથી એક વાર અંધીજી લંડન ગયા હતા. આફ્રિકાના એક મહાન દિંદી નેતા તરીકે તેમની કાર્તિ લંડનમાં પણ લારે પ્રસરેલી હતી. તે સમયે ઘણા દિંદીઓ લંડનમાં રહેતા હતા. તેમાંના કેટલાક ક્રાંતિકારી યુવાનો હતા અને કેટલાક વિદ્યાર્થીઓ હતા. એ બધા દિંદીની આજ્ઞાથી હાજર હતા. અંધીજીની હાજરીના લાભ લઈ તેમણે લંડનમાં એક સમારંભ રાખવાનું વિચાર્યું. સમારંભને કાર્યક્રમ એટલે જ કે પહેલું બોલન અને સર પછી આપણો.

સમારંભના પ્રશ્ન યવાની અંધીજીને યુવકોએ વિનંતી કરી. પ્રશ્નપત્રને રસીકાર કરવા અંધીજીએ એક ચરત તેમની સમક્ષ મૂકી. તે એ કે બોલન શાકાહારી હોયું જોઈએ, અને તે દિંદી ટપે ગોઠવવું અલગત તેમાં દરેક સમાવેશ ન જ થાય. યુવાનોએ અંધીજીની ચરત માન્ય રાખી.

સમારંભ માટે એક બંધ બારે રાખવામાં આવ્યો. અને લાંબા રસોઈ કરવાનું પણ ઠરાવ્યું. આફ્રિકાની લડતના વિનંતા અંધીજી પ્રશ્નપત્રે આવવાના એટલે યુવાને; સુંદર ભાષણની અપેક્ષાએ પ્રશ્નમિત્રમાં હતા. દિંદી ટપે રસોઈ કરવાની ટોવાથી યાજ્ઞો સાધ કરવી, શાકભાજી સમારવાં વગેરે કામે કેટલાક યુવકોએ જાને જ વહેંચી લીધાં અને હોંડયી કામે લાગી ગયા. અંધીજી પણ સમારંભના સમય કરતાં છએક કલાક વહેંચા મયા અને યુવકો સાથે કામમાં લાગી ગયા. કેટલાકે કહી અખર નહીં કે સમારંભના પ્રશ્ન અંધીજી પણ તેમની વચ્ચે જ મેસીને વાસણો સાધ કરી રહ્યા છે.

સમારંભનો સમય યવા આવ્યો. આગેવાને સમારંભના દરવાજા પાસે આવીને અંધીજીના રવાયત માટે ઉભા રહ્યા. પણ અંધીજી આવ્યા નહીં!

કેમ કે કહ્યું કે મિ. અંધી આવે મોડા યવા છે માટે બોલનની વ્યવસ્થા જોઈ લઈએ. તેથી એક આગેવાન અંદર ગયા, તે એક પાતળો યુવાન ખીલ યુવકો સાથે મેસી રસોડાનું કામ કરી રહ્યો હતો. તેના પર દષ્ટિ નાખી અજબાજરી અંધિ તે ટમર ટમર જોઈ રહ્યો. "ખીલને વહેમ ગયો કે કેમ? 'સી આઇ. ડી.' ધુસી મચો છે કે શું? આખરે દિંદીત કરી તેણે પૂછ્યું, "એ કેમ છે?"

"મિ. અંધી. આજ્ઞા આપણા સમારંભના પ્રશ્ન પોતે જ." પેલા આગેવાને કહ્યું. સમારંભ માટે આવેલા બધાને ખખર પડી કે જેની રાંધ જોઈ આપણે મેસી રહ્યા છીએ તે મહેમાન તો રસોડાનું કામ કરી રહ્યા છે!

"અરે, મિ. અંધી પાસે આવું કામ લેવાય?" કેટલાક બોલી ઉઠ્યા. યુવાનો અંધીજીની પાસે ઠોડી ગયા અને કામ બંધ કરવાની વિનંતી કરી.

અંધીજીએ કહ્યું, "ના. દરે પુરું કરીને જ છડીએ."

પછી યાજ્ઞો પીરસાઈ અંધીજીએ પીરસવામાં પણ બામ લીધા. અને બોલન માટે પ્રશ્નપત્રમાંથી બાપણ પણ કહ્યું.

—મિલાપ'માંથી.

વ્યક્તિત્વ

(૩૦૮ પાનાનું અનુક્રમણ)

હું શું કહું તમે જે કાર્ય કરવાના હો તેના વિષે ખરાખર વિચારીને તે કાર્યને સફળ બનાવવા માટે વિશ્વાસપૂર્વક સત્યનિષ્ઠાથી સતત મહેનત કરો. સાચો પુરવાઈ કદીયે નિષ્ફળ નવો નથી. તમે આરંભે કાર્ય અવશ્ય પુરૂ થશે અને તમારું ધાયું કાર્ય સહી સલામત રીતે ચક્ર જશે. જાતના મહાપુરુષોના જીવનમાંથી ઝેરણા લઈને

દરેક કાર્યમાં શ્રદ્ધા રાખવી જોઈએ. મહાપુરુષો બનતા પહેલાં તેઓએ અનેક પ્રકારની નાની મોટી મુશ્કેલીઓ વેઠી હોય છે, અનેક વખત નિરાશા સાંપડી હોય છે. છતાં તેઓ શ્રદ્ધા ગુમાવ્યા વગર સાધના માણ રાખીને સિદ્ધિ પ્રાપ્ત કરે છે.

કેમપણે કાર્યમાં નિષ્ફળતા મળે તો નિરાશ થઈને કાર્યને અધૂરું મૂકવું નહિ. આટલું કરવામાં આવે તો 'અશક્ય' શબ્દ તમારા મનમાંથી શૂંસાઈ જશે. નેપોલિયન પણ એમ જ માનતો હતો કે 'અશક્ય' શબ્દ મારી ડાપરીમાં છે જ નહિ. જે માણસ તે કેમ વિશ્વાસ કરે નહિ તેના જેવો દુઃખી માણસ ખીલે ક્યો હોઈ શકે? તમે તમારા સંબંધો અને વહેવારમાં બધું યોગ્ય રહો. સૌનો વિશ્વાસ મેળવો. નેથી લોકો તમારા પર પ્રેમ રાખે. વિશ્વાસ રાખે.

વચન પુરું કરો.....?

કેમપણે માણસનું કામ બંધ નાનું હોય કે મોટું હોય. જે તમે તેને કેમપણે કામ પાર પાડવાનું વચન આપ્યું હોય તો તે કાર્ય કેમપણે બોગે પૂરું કરવામાં પાછા પડ્યો નહિ.

આવાં કાર્યો પૂર્ણ કરવાથી લોકોની દષ્ટિએ તમે આદર્શવાદી અને મહાબલ તરીકે જાણખાસો. તમને પોતાને પણ કાર્ય પુરું કરવાનો પૂર્ણ સંતોષ મળે.

વિનયનું સ્થાન

કેમપણે માણસ સાથે વાતચીત કરતી વખતે વિનયને પ્રથમ સ્થાન આપો. બાબામાં મધુરતા રાખો. કેમપણે વાત બંધે કડવી હોય પણ તમારે સામા માણસ પાસે ખુબ જ મીઠી બાબામાં વિનયપૂર્વક વાતની રજુઆત કરો. માઈ કહેવું એમ નથી કે તમે ખોટી રીતે 'હા છ હા કરો.' કેમપણે વાતનો વિરોધ કરતી વખતે જ્યારે રીતે વાતની રજુઆત કરો કે સામા માણસને માઈું લાગે નહિ અને તમારે જે કહેવાનું હોય તે કહી નાખો. આ વાત સૌએ લક્ષમાં રાખવા જેવી છે. સાથે વિનયને જીવનમાં મહત્વનું સ્થાન આપતા શીખવું જરૂરી છે. આટલું તમે કરો એટલે થોડા દિવસોમાં સમાજમાં, મિત્રોમાં, કુટુંબોમાં તમારી પ્રતિષ્ઠા વધી જશે. તમે સૌને પ્રિય પડશો. લોકો તમારી તરફ માનની દષ્ટિથી જશે.

કેનીયા ઈન્ડિયન કોંગ્રેસનું ૨૬મું અધિવેશન

કેનીયા ઈન્ડિયન કોંગ્રેસનું ૨૬મું અધિવેશન નજરાણીમાં થોડા વખત ઉપર ભરાયું હતું તેમાં ખાસ મહત્વનો હવાવ તે એકજ થયો છે. પોલીસી રેટરમેન્ટમાં ખાસ નવું નથી અને અન્ય અટકાવતોએને ઠોડી સુકવાની વાત પણ નવી તો નથી જ.

સુખ્ય બાબતો

જે અમલના કરાવતી અમો વાત કરીએ છીએ તેમાં સુખ્ય બાબતોનો સમાવેશ થાય છે તે નીચે સુજ્ઞ છે.

(૧) આઝાદી માટેની આફ્રિકન તમલાને આપણો સંપૂર્ણ ટેકો છે અને તે ત્યાં સુધી છે કે જે એ બાબતમાં લડત કરવાનો પ્રસંગ ઉભો થાય તો આફ્રિકનોના અધિસક, અને શાંત સત્યાગ્રહને કોંગ્રેસ અને દિંદી કામ સાથે આપશે.

(૨) અત્યાર સુધી આપણે અંદર અંદર વાતો કરતા હતા તે હવે આપણે સ્પષ્ટ શબ્દોમાં જાહેર કરીએ છીએ કે આઝાદ કેનીયાના બંધારણની વાત આવશે ત્યારે આપણે કેમપણે કેમી અનામત એકોનો વાત કરીશું નહિ અને આપણને શહેરી તરીકે સમાન દેહો મળે અને કેમપણે પ્રકારનો આપણી સામે બેદબાર ન કરવામાં આવે તેની બંધારણીય ખાતી થી સંતોષ મળીશું.

(૩) અત્યાર સુધી આપણે આપણા કલ્યાણ માટે પ્રવૃત્તિ કરી છે. હવે

આપણે કેનીયાના શહેરી તરીકે રવી કારાઈએ છીએ લારે આપણી દરબં છે કે આપણી બોધિક, ચારીરિક અને આર્થિક શક્તિને ઉપયોગ આપણા આફ્રિકન શહેરી ભાઈઓ જેમની પાસે આમાનું કાઈ ન હોય તેના ઉત્કર્ષ અને કલ્યાણ સાધવામાં કરવે.

મતલબ કે રાજ્યદારી, આર્થિક અને સામાજિક ક્ષેત્રોમાં હવેથી આફ્રિકન જરૂરીયાતોને નજરે રાખીને આપણા વિચારો, વાણી અને વર્તન હવે.

ઉપરની વાતોમાં ખાસ મતબેદ હવે આપણામાં રહ્યો નથી. માનસીક શુભિકા તો તૃપ્ત્યાર હતી અને તેને કાર્યક્ષેત્રની શુભિકા ઉપર લાવવાના સ્વભાવ પ્રયાસો આજકારવાય છે કારણ કે કોંગ્રેસ અને તેના કાર્યકર્તાઓને આ શુભિકા ઉપર સ્પષ્ટપણે લાવવાની ખાસ જરૂર હતી.

નવા પુસ્તકોની યાદી
સંસ્કારિતાને હાંચેડ શી. ૩-૦
કેમપણે ગારા કેઈ કાળા શી. ૭-૦

આ જાણીસેથી મળશે.
Indian Opinion,
Private Bag,
Durban, - Natal.

પો. બો. ૫૩૬૦
ટેલીગ્રાફ એડરેસ: "ભગતકો"
ભગત બ્રધર્સ (પ્રો) લી.
૧૪ કોર્ટ રોડ,
બે હા ની સ બ બં.
હોલસેલ અને રીટર્નલ મર્ચન્ટ અને ઇમ્પોર્ટર્સ
ખાસ કરીને હમારે ત્યાં ઈન્ડિયન અને ઈંગ્લીશ પ્રાસરી,
માધ્યમાં નાંખવાના ભાત ભાતના રેસી તેલો
સ્ટેનલેસ સ્ટીલ, પીસળના અને એક્સુરીત્યમના
વાસણો-કાચ અને પ્લાસ્ટીકની બંધીઓ-
કેરમોઈડ અને સ્ટાઇકર તથા બીજી
અનેક રેસી ચીજો કીકરથત
બાવથી મળશે.

કચુબા ટાપુનો ઇતિહાસ

ઈ. સ. ૧૯૦૨માં કચુબા પ્રભુ-જ્ઞતાની સ્થાપના કરવામાં આવી લાં સુધી એ ટાપુ ઉપર યુનાઇટેડ સ્ટેટ્સના કાઠારી તંત્રનો અમલ હતો. પ્રભુ-જ્ઞતા કચુબામાં શરૂઆતમાં ૩૨ વર્ષ સુધી અમેરીકાએ તેના તંત્રમાં દરમીયાનગીરી કરવાનો હક્ક રાખ્યો હતો. આ હક્કને ઉપયોગ પશુ અમેરીકાએ ૧૯૦૬, ૧૯૧૨ અને ૧૯૧૭માં કર્યો હતો.

કચુબા મધ્ય અમેરીકામાં ૪૪,૨૧૭ ચો. મા. નેટલો વિસ્તાર ધરાવતો ટાપુ છે અને ૬૦ લાખની વસતિ ધરાવે છે. આમાંના ૭૨ ટકા ગોરા જા છે બપેરે ૧૫ ટકા 'મ્યુલેટો' (ગોરા અને સ્થાનિક પ્રજાના સંયોગથી બનેલી વર્ણશંકર પ્રજા) અને ૧૩ ટકા દાસીઓ છે. કચુબામાં રંજનેદ નથી એ તેનું અમલનું લક્ષણ છે. મુખ્ય શહેરો છે હવાના, મેરીયાનો સેન્ટિયાગો દ' કચુબા, (બંદર), મેગેવે અને સાન્ટા કલેરા. લોકો મુખ્યત્વે રોમન કેથોલીક ધર્મ પાળે છે અને સ્પેનીશ ભાષા બોલે છે.

ફોર્મર અને વસ્તી

કેરોની ક્રાંતિકારી સરકાર સત્તા ઉપર આવી તે પહેલાં કચુબામાં અમેરીકન પ્રકારની સરકાર હતી. કચુબાને પ્રમુખ ૪ વર્ષ માટે સીધા મતદાનથી ચૂંટાવેા. પ્રધાનમંડળ પ્રમુખ નક્કી કરતો પશુ તે કોંગ્રેસને (પાર્લિમેન્ટને) જવાબદાર હતું. નીચલુ ગૃહ (સીનેટ) ૫૪ સભ્યોનું અને ઉપરલુ ગૃહ (હાઉસ) ૧૦૦ સભ્યોનું બનેલું રહેતું. કચુબાના મોટા ભાગના કામદારો પ્રમુખના ફક્કથી થતા અને સુપ્રીમ કોર્ટ તેમાં સુધારા વધારા કરી શકતી. આમ એક પ્રકારની લોકશાહીના અચળા હેઠળની સરમુખત્યારશાહી ત્યાં પ્રવર્તતી હતી.

હજી હમણાં સુધી કચુબાનું અર્થતંત્ર આ પ્રમાણે છે : કામે લાગેલા માણસો માંથી પચાસ ટકા નેટલા ખેતીવાડીનું અને મોટા ભાગે શેરડીના વાવેતરનું કામ કરે છે. ૨-૩ લાખમાં શેરડી વાવવાની, ખીજા મહત્વના પાકોમાં તમાકુ, કાશી, કોફી, હળો, શાકભાજી અને ઝાંઝરનો સમાવેશ થાય છે. ઉત્પાદનમાં ખાંડ, ગોળ, સીરખ, બાન્ડી, આઈસોલ, સીમારેટો, વાદળી, સિમેન્ટ, મીઠું વગેરે મોખરે છે. મુખ્ય ઉલ્લોમ ખાંડનો નિકાસમાં ૭૫ ટકા ખાંડ, ૬ ટકા તમાકુની બનાવટો, પાંચ ટકા ગોળ અને બાકીની પરચુરલુ ચીજોની ધુમાં વધુ નિકાસ અમેરીકા ખાતે

થાય. કચુબાનો ૯૦ ટકા વેપાર અમેરીકા સાથે એ જ હકીકત શીઘ્ર કેરોની આબની ક્રાંતિ કારી સરકારને ખુલ્લે છે ને!

નવું તંત્ર

કચુબાના ઝોરવેન્ટ પ્રાંતમાં ઘણાં બનિએ છે. કાચુ મોખંડ, ત્રાંચુ, મેગેનીઝ, કોમીપમ અને નીકલ લાંથી નીકળે છે. લગભગ બધીજ ખનીજ સંપત્તિ હજી હમણાં સુધી અમેરીકા લાણી રવાના થતી. આને પરિસ્થિતિ બદલાઇ મધ છે. હમણાં કચુબાએ ચીન સાથે ખાંડ ઉપરાંત ખીજા અનેક બનિએની નિકાસ કરવાના કરાર કર્યા છે. કચુબાની હાલની સરકાર અમેરીકા સાથેના બધા સંબંધો જાતે ખતમ કરવા ઉપર યથ હોય તેમ લાગે છે, બેટીસ્ટા (જેની સરકારને હરાવી તેની પાસેથી કેરોએ અને તેના ક્રાંતિકારી ઝોએ સત્તા હાથ કરી છે) પશુ કેરોની અમેરીકા સાથેની નીતિ વચ્ચે આમ ઉત્તર દક્ષિણ નેટલું છેલું છે.

બુનું તંત્ર

બનરલ પુલ્કેન્સિયો બેટીસ્ટાએ

૧૯૩૦ની સાલથી (૧૯૪૪થી ૧૯૫૨નાં વર્ષોને બાદ કરતાં) કચુબા ઉપર એક-બધી રાજ્ય કચુ" હતું. ૧૯૫૨થી તે તેણે સંપૂર્ણ સરમુખત્યારી બોમ્બી હતી. ૧૯૫૭ની શરૂઆતથી યુવાન ધારાશાસ્ત્રી ડો. શીઘ્ર કેરોની સરદારી નીચે ક્રાંતિકારીઓએ બેટીસ્ટાને પડકાર્યો અને અઢી વર્ષના માળા પછી બેટીસ્ટા અમેરીકા ભાગી ગયા અને કેરો સરકાર સ્થપાઇ.

કચુબાના હાલના વડાપ્રધાન ડો. શીઘ્ર કેરોએ અમેરીકાની આર્થિક પરાધીનતાને બધંકર માની અને દેશના રાજ્યીય તથા અર્થના તંત્રમાં ધરમૂળ થી ફેરફારો કરવા માંડ્યા. ઉલ્લોગીકરણને પ્રાધાન્ય આપ્યું અને ફક્ત એક જ પાક ઉપર આખા દેશનું બાવિ ટકી રહે એ સ્થિતિને બધંકર અણી બીજાં વાવેતરો વગેરેને ઉત્તેજન આપવા માંડ્યા છે. આથી સ્થાપિત હિતો, વિદેશી ઉત્પાદકો તથા મૂડીવાદી ઝો, જમીનદારો અને મોટી મોટી કંપનીઓનાં હિતોને હાનિ પહોંચી આમાંથી અનેક કચુબા કુટયા છે.

નેટલું જ યથ શકે કે કચુબાનો એપ ખીજા સેટીન અમેરીકન રાજ્યોને ન લાગે તેની અમેરીકા વીવટ રાખે અને એ મોટે સેટીન અમેરીકાને સહાય કરવાની નીતિ અમેરીકાએ અપનાવવી શરૂ કરી હોધી છે ન.

કેરોની સરકાર

કચુબાની સરકાર સામ્યવાદી છે કે નહિ તે વિવાદસ્પદ મુદ્દો છે. પરંતુ એક વાત હીવા જેવી ચોખ્ખી છે અને તે એ કે ડો. કેરો અમેરીકાના ઉત્પાદકોની બેદુકમીથી અલભ જેવી સ્વતંત્ર નીતિ રાજ્યીય તેમજ આર્થિક ક્ષેત્રે અપનાવી રહ્યા છે. અમેરીકાએ જે આર્થિક શસ્ત્ર અપનાવ્યું છે તેને સામનો કેરો સહેલાઈથી કરી શકશે કે કેમ એ એક સવાલ છે, લાગે છે, એ કે સોવિયેટ સંઘ અને સમગ્ર સામ્યવાદી જીય કચુબાને બધીજ સહાય આપવા હમણા તેમણે ઉત્સુક જીય છે. કચુબાની ખાંડ લાઇ તેને ઉલ્લોમ કરણમાં એ સામ્યવાદી દેશો મદદ કરશે. થોડાં દિવસ પહેલાંજ ચીને પાંચ લાખ ટન ખાંડ અને મેગેનીઝ, નીકલ, તાંબુ, કોમ, કાપાલ્ટ, કચુબા પાસેથી આયાત કરવાના કરાર કર્યા છે. આના બદલામાં ચીન કચુબા ને ઓલોમિક વિકાસ માટે મંત્રસામગ્રી પૂરી પાડશે. એ નજીકના અમેરીકા સાથેના આર્થિક અને ઔદ્યોગિક સંબંધો તોડીને દુરના રશિયા અને ચીન સાથેના સોદા લાભે માણે કેટલા નફાકારક નીવડે એ એક પ્રશ્ન છે.

સવાલ એ ઉભો થાય છે કે ડો. કેરો અને કચુબા માટે આમ "અનકલ સેમ"ના હાથમાંથી છુટીને લાલબાઇ ઝોના સંબંધમાં બળી જવું એ ઉલ્લમાંથી સુલમાં કુદી પડવા સમાન તેા નથી ?

મરીઆકાની મીલક પ્લાન્ટને યુનોની મદદ

મરીઆકાની મિલક પ્લાન્ટની સુધા રજ્યા અર્થે યુનોના બાળકો માટેના એમરલ્ડસી ફંડમાંથી કવાલે અને ઠાલીરી આફ્રિકન ડીસ્ટ્રીક્ટ કાઉન્સીલ ને પચાસ હજાર પાઉંડની લોન મળવા વધી છે. તાજેતરમાં અત્રેની સુલાકાત લેનાર ઉપરાંકત ક-ડના મંડળે આવી લોનની ભલામણ કરી છે અને ક-ડ કમીટીની આ વર્ષના અંતમાં મળનાર મેલક તેને મંજૂરી આપશે તેમ લાગે છે.

બુકકીપીંગ, ઇનકમ ટેક્સ રીટર્ન્સ, લાઇસેન્સીંગ, રેવન્યુ કલેક્ટર-સ અને ઇનસ્યોરન્સ માટે મળે :

આર. વીઠ્ઠલ
૧૨ બાકેલી આર્કેડ, ૩૮ માર્કેટ સ્ટ્રીટ, કેરનર ડાયગોનલ અને માર્કેટ સ્ટ્રીટ, બેલાનીસબર્ગ, ફોન ૩૩-૧૬૫૪.

ખાસ દરખાસ્ત : હિંદની અગરબત્તી
(વહાણમાં આવેલો તાજો માલ)
હોલસેલ વેપારી ભાવે

ત્રણ ગુલાબ ૩ તોલા ૩૦-૬ ડઝન	સુગંધ રાણી	૫	૩૩-૦ ડઝન
(પાતળી અને નડી લાકડીમાં મળશે)	"	૨	૧૮-૦ "
ગેટવે ઓફ ઇન્ડિયા ૩ તોલા ૪૫-૦ ડઝન	"	૧	૯-૦ "
" " " ૬ " ૯૦-૦ "	"	૧	૪-૦ "
ચગેલી " ૨ " ૧૮-૦ "	લતા મંગેરાકર	૧	૪-૦ "
" " " ૬ " ૯-૦ "	ચંદન ધૂપ ૧૬ લાકડીનો ડબ્બો	૩-૦	

ઓડર સાથે રોકડ — ડરબન માટેના ભાવે.

હમારી ખાસ અસલી ખાસમતીના ચોખા પશુ છે
ખાસમતી ચોખા શી. ૧-૦ રતલ.
(ઓછામાં ઓછા ૧૦૦ રતલ મળશે)

અમે નીચેની વસ્તુઓ કાઇરેક્ટ ઇમ્પોર્ટ કરીએ છીએ. માલ
સારો અને કીડાયત લાવે મળશે.

અમારા પ્રાઇસ લીસ્ટ માટે લખો :—

ફરેક જાતના ઇન્ડિયન ઘાળ, મશાલા અને કરીયાણું, સોપારી
બદામ, આમલી, આખા નાળીયેર અને ફરેક જાતના
ઇમ્પોર્ટ્ડ ચોખા.

K. HARIBHAI & SONS
(PTY) LTD.

Direct Importers: Wholesale & Retail Merchants.
81 Victoria Street, — P.O. Box 2156 — Durban,
Telegraphic Add. "BHAISONS"

સત્યાગ્રહનો ખરો અર્થ

આજકાલ 'સત્યાગ્રહ' શબ્દનો ખારે પ્રચાર ચાલ્યો છે. અને ઉપવાસ દ્વારા સત્યાગ્રહ તો વળી ખૂબ ચાલે છે. જેનો ઉદ્દેશ અન્યાય પ્રત્યે સૌનું ધ્યાન ખેંચવાનો હોય છે. આ રીતે સત્યાગ્રહ કરનારા એ-ચાર દિવસ ઉપવાસ કરે છે, અને કર્પાકથી કંઈક આશાસન મળી જાય એટલે પછી ઉપવાસ છોડી દે છે. આમ ઉપવાસ પણ ઉપદાસનો, મરકરીનો વિષય બની ચૂક્યો છે. અને તેથી હવે ઉપવાસરૂપી હથીયારની શક્તિ પ્રજા ક્ષીણ થતી જાય છે. પચીસ-ત્રીસ દિવસના ઉપવાસ થાય ત્યારે તો લોકો એ પ્રત્યે કંઈક લક્ષ આપે છે. દસ-બાર દિવસના ઉપવાસ નો તો કંઈ હિસાબ જ નથી રહ્યો. જેના તરફ કોઈ ધ્યાન પણ આપવું નથી.

સત્યાગ્રહનો અર્થ એવો છે કે જે સત્ય આપણને સમજાવું તે કહી પણ ન છોડીએ. સત્યાગ્રહી તો નિશ્ચય કરી લે કે ચાહે તેટલી સુસ્તીખત આવે તો મેં મને જે સત્ય સમજાવું છે તેનો ગમે તે ભોંતો અચલ કરીશ. આ રીતે સત્યાગ્રહી બનવાની સાથે સાથે "સત્યાગ્રહી" પણ બનવું જોઈએ. એટલે કે સામે પક્ષે જે સત્ય હોય તે પણ ગ્રહણ કરવું જોઈએ. આપણી પાસે જેમ સત્ય હોય તેમ બીજા પાસે પણ સત્ય હોય તો તેને પણ ગ્રહણ કરવું જોઈએ. સત્યાગ્રહ શબ્દમાં એ ભાવ રપટ થતો નથી. "સત્યાગ્રહી"નો અર્થ છે, સત્યને કબ્જલ કરવા વાળો.

હમણાં હમણાં સત્યાગ્રહ ટાળવાની વાત ચાલ્યા કરે છે. લોકો કહે છે કે બની શકે ત્યાં સુધી તો સત્યાગ્રહ નથી કરવો, પછી ન-છુટકે કરવો પડે તો જુદી વાત જાણે લરકરી પ્રમદાં લેવાની વાત ન હોય તેમ સત્યાગ્રહને બની શકે ત્યાં સુધી ટાળવાની વાત વિચારાય છે! પરંતુ "સત્યાગ્રહી" મનુષ્ય સત્યને કે સત્યાગ્રહને ટાળવાનું એક ક્ષણ માટે પણ વિચારતો નથી. સત્યને ગ્રહણ કરવા માટે તો નિત્ય, સતત, ચોતીસે કલાક તત્પર રહેવું જોઈએ.

—વિનોબા બાવે.

વિવિધ વર્તમાન

અમેરીકાનું વ્યાપારી ડેલી-ગેશન પૂ. આ.ની સુલાકાતે

અમેરીકાનું પ્રથમ વ્યાપારી પ્રતિ-નીધિમંડળ પૂર્વ આફ્રિકાની સુલાકાતે આવે છે. મંડળ નધરાખી ખાતે એક અઠવાડિયું માળશે, આ નકુર, ડીસુસુ, મોમ્બાસાની પણ સુલાકાત લેનાર છે. ટાંઆનિકામાં મોથી, ટાંઆ અને દારિસલામ જશે. ત્યારબાદ, યુઆન્ડા માં કમ્પાલા, એન્ડે અને જીન્જીનો પ્રવાસ ખેડશે.

યુઆન્ડામાં શીક્ષકોની હલંતાળ

યુઆન્ડા વનીકયુલર, પ્રાપમરી અને યુનીવર સેકન્ડરી ટીચર્સ યુનીયનના શીક્ષક સંઘેએ હલંતાળ પાડી છે. તે યુનીયનના હેબેદારો તરફથી જાણવામાં આવ્યું છે કે વધુ પગારની શીક્ષકોના યુનીયનની માગણી સરકાર તરફથી માન્ય રાખવામાં નહિ આવે તો તેઓ કામ પર ચલશે નહિ.

પત્ર વ્યવહારથી કેળવણી

ન્યુઝીલેન્ડમાં લાખકાત વાળા શિક્ષકો ના અભાવે 'સેકન્ડરી શાળાઓ' પર વ્યવહારથી શિક્ષકોને કેળવણી મળે તેની વ્યવસ્થા કરી છે.

નવા શિક્ષકો જેને દોરવણીની જરૂરત હોય તેઓ આ પત્ર વ્યવહારનો લાભ લઈ છે. જે શિક્ષકને અસુક વિષય બજાવવાનો હોય તે તે વિષયનો પત્ર વ્યવહારથી લાભ ઉઠાવી પારંગત બની શકે છે.

પૂરુ રુરુ

—સાહ્ય આફ્રિકામાં વસતા હિંદીઓની તથા તેમની લાંબી પરિસ્થિતિ બાબતમાં અભ્યાસ કરવા માટે સાહ્ય આફ્રિકા આવવા માગતા સ્વીડીશ યુગોળશાસ્ત્રી મી. ટેન્ડબર્ગને સાહ્ય આફ્રિકા માટેનો વીસા આપવાની ના પાડવામાં આવી છે. એટલે તે કેનીયા માં આવવાનો વિચાર કરે છે.

—રશીયામાં આફ્રિકન વિદ્યાર્થીઓ તરફ બહુ ખરાબ વર્તવ કરવામાં આવતો હોવાથી વિદ્યાર્થીઓ માટે સોવિયેટ સંઘમાં ગયેલા આફ્રિકન વિદ્યાર્થીઓ રશીયા છોડી જવા લાગ્યા છે જેવી જે વાતો વહેતી સુકાઈ છે તે એક

હળાદળ જુદાણું છે એમ મોરોમાં તખીબીનો અભ્યાસ કરવા એક સુદાનીક વિદ્યાર્થીએ જાહેર કર્યું છે.

—લંડનથી લોન્ડોન બેન્કની વડા કચેરીએ જાહેર કર્યું છે કે બેન્ક પૂર્વ આફ્રિકામાં પોતાનું કામકાજ બંધ કરવાની છે એવી જે વાત ઉઠી છે તે ખોટી છે, પણ બેન્કની લોમ બેન્ક શાખા પૂર્વ આફ્રિકામાં ત્રણ પ્રદેશોમાં હાલ હાથ પરચેકનું નવું બીજનું કરશે નહિ.

—સાહ્ય આફ્રિકાના પરદેશ પ્રધાન મી. એરીક બોએ લંડન ટાઇમ્સ સાથે બળાપો કાઢતાં જાણવું છે કે એ ક્ષીટીય અખબારે જ સા. આફ્રિકાના યુનોઆના કુશ્મનેને પોતાના લેખો દ્વારા દારૂગોળો પુરો પાડ્યો છે.

—સાહ્ય આફ્રિકાના આવતે વર્ષે સ્વતંત્ર બનનાર કોઈ રાજકારોપારનો અનુભવ કરાવવા વધુ પ્રમાણમાં લાં આફ્રિકનો ને સીવીલ સર્વિસમાં લેવામાં આવે છે. ૫ આફ્રિકનેને તો જ્યાં જોવા પણ અપાયા છે. તાલીમ લેવા ક્ષીટન બની ૭૦ આફ્રિકનેને રોકાવરથીપ પણ અપાઈ છે.

—મોમ્બાસામાં આરબોની સભામાં બાધજી કરતાં કાહુના મોવડી મી. ખમીરીએ આરબોને વિનંતી કરી હતી કે આગામી યુટણીમાં તેમણે કાહુને મત આપવા તેમણે આમાહી કરી હતી કે ૧૯૬૧ની આખરે કેનીયાને સ્વાયત્તશાસન મળશે અને ૧૯૬૩ની આખરે પહેલાં સંપૂર્ણ સ્વતંત્રતા મળશે એટલે બહુ જ કાળજીપૂર્વક ઉમેદવારોની યુટણી કરવી.

—ટાંઆનીકા અને ઝાંઝીમારનો પ્રવાસ કરી આવેલા ભારતીય એન્જનીયરીંગ માલના વેચાણખાતાના પ્રતિનિધિ મી. લક્ષ્મીપતી જાણવે છે કે ટાંઆનીકામાં લોકોના વિશ્વાસ વધતો જાય છે. લાં ભારતીય માલ માટે મોટા અવકાશ છે. ટાંઆનીકાના અર્થતંત્રમાં એશીયન વેપારીઓનો પ્રવેશો વધતો જાય છે એ પણ હું જાણ શક્યો છું.

સામાજિક ખબરો

શ્રી હર્સ્ટ લેડન યુજરાતી યુવક મંડળ

ઉપરોક્ત મંદયાની ખીજ વાર્ષિક જનરલ મીટિંગ શુરવાર તા. ૭-૭-૬૦ ના રોજ શ્રી હમનભાઈ લાલાના પ્રમુખ પદે મળી હતી. પ્રમુ પ્રાર્થનાની ચરૂ ખાત કરી મંત્રી શ્રી મણીલાલ પ્રેમજી તરફથી રીપોર્ટ તથા કોપાપદ્મ શ્રી કાકોરભાઈ દુલ્લભ તરફથી સરવૈયું રજુ થયું હતું.

બાદ લાલાના કાર્યવહકો નીચે મુજબ તા છે.

અધ્યાપકો: પ્રમુખશ્રી: ઉત્તમભાઈ બીખા, ઉપ-પ્રમુખ: કાકોરભાઈ દુલ્લભ, મા.મંત્રી: બાણુભાઈ વલ્લભ, ઉપ-મંત્રી: હરિભાઈ બીખા, ખબલખી: મગનભાઈ પ્રેમજી.

કમીટી સભ્યો: સર્વશ્રી ઇશ્વરલાલ વિદ્લભ, બાણુભાઈ જીવજી, હેરિભાઈ લક્ષુ, મણીલાલ પ્રેમજી, રમણુભાઈ ડાહ્યા, હમનભાઈ લાલા, જુભાઈ વિદ્લભ. આડીટરો: હમનભાઈ લાલા અને ઇશ્વરલાલ વિદ્લભ, ટ્રસ્ટીઓ: બાણુ ભાઈ જીવજી અને ઉત્તમભાઈ બીખા.

જોહાનીસબર્ગ રજપુત યુવક મંડળ

જોહાનીસબર્ગ રજપુત યુવક મંડળ તરફથી ત્રીજી વાર્ષિક જનરલ તા. ૨૩-૧૦-૧૯૬૦ ના રોજ માંથી હોલમાં ઉજવવામાં આવ્યો હતો. મંડળના સભ્યો તેમજ તેમનાં કુટુંબીજનો એ સારા પ્રમાણમાં હાજરી આપી હતી. અને બાળકો તરફથી સંગીત કાર્યક્રમ અને શીક્ષ યતાવવામાં આવી હતી. પ્રમાણકેન દાયાભાઈને મંડળ તરફથી ત્રીજેલા જન્મે એ સારા માર્કડ આપી ટ્રોફી ધનામમાં આપવામાં આવી હતી.

મંત્રીઓ: મગનભાઈ ગંગારામ, મોહનભાઈ નરસીંહલાલ.

માસ્ટર પ્રધર્સ (મી.) લીમીટેડ

નવ નવનાં નાયલન, રેશમી તેમજ સુવરાઈ કાપડ, શીંગા બાળકો અને પુરો માટે ભ્રમત નવનાં કલન જર્સી, પુલોવર, કારડીગનસ અને જમ્બાઓ માટે—જુડીઝ, બીબ્સ, બ્લેન્ડેસ, શોલ્સ; નેપકોન્સ વિગેરે.

ફરેકે નવનાં માલ માટે તપાસ કરવા બહામજી.

૩૩ વેસ્ક ર્ડીટ, **જોહાનીસબર્ગ,**

ફોન : ૮૩૫-૬૭૬૬ — બોક્સ ૧૫૪૯.

માથે બાંધવાની રીળન અને વેણીઓ

મખમલ, સાટીન, ટાફેટા સીલકેન્ડી, રીળન અનેક રંગ, ડીકાઇન અને સાઈકામાં મળશે, લગ્ન મંડપ અને મોટર સજ્જારવા માટે જરૂરબાંધ રીળને મળી શકશે.

અમ્યાં માટે મખમલ, અને વેસમ તથા ફેલ્ટની ટોપીઓ કીધાયત ભાવે બનાવી આપવામાં આવશે.

અંબોડે બાંધવા મખમલ, વેસમ, કોલન વિગેરેનાં કુલોની રંગ રંગની વેણીઓ અને અનેક પ્રકારના ક્ષોચર્સ મળશે.

ટેબલ પર સુકવા માટે પલાસટીકના સુકર કુલો મળશે.

ઠેકાણું : માખરો હેટસ (મી.) લી. લેડીઝ એન્ડ ચીલ્ડરન્સ હેટ મેન્યુફેકચરર,

ફોન : ૮૩૫-૭૬૬૧ પહેલે માણે, બોક્સ પરપાઠ.

માસ્ટર મેન્સન્સ — ૩૩ વેસ્ક ર્ડીટ, — જોહાનીસબર્ગ.

હુંથી વાતો

આણે ટેકસી ચલાવવી શરૂ કરતી વખતે એવું મન ઉદાસ અને કાંઈક ચીઠાચેલું હતું, શું આ ધંધો! ન એમાં માન કે સન્માન અને ન કોઈની કાંઈ સેવા કરવાની આમાં તક!.....

ટેકસીવાલો

“ટેકસી!”

ધાર કાને પડતાં જ શેઠની આદતથી હામોદરે આમ તેમ નજર ફેરવી જોવાનારને શોધવા નજર દોડાવી, હાં ફરી “એ...ટેકસી” છુમ પાડી, હાથથી મોલાવવાનું સીમનલ આપનાર પુરૂષને એણે જોયો, અને ટેકસી સ્ટાર્ટ કરી વેમ પૂર્વક રેશન બહાર ઉમેલા જ ઉતાડ પાસે જઈ ઉભો.

એક જાડી શેઠાણી માડીમાં બેઠી. જે પુરૂષે ટેકસી મોલાવી હતી એને હમાલ પાસે મોટી ટુંક જેમા મુકાવી અને પોતે માડીમાં ન બેસતા ટેકસીવાલાને બાઈને ક્યાં પહોંચતી કરવાની છે તે બજાવ્યું. “આવળે” કહી એને પેલી સીને વિદાય કરી. હામોદરે માડી ચરૂ કરી અને વેગ પૂર્વક પોતાને રસ્તે પકડ્યો.

ચહેરના એક ઉંચા મહાન પાસે ગાડી આવીને ઉભી રહી. અને અંદર બેઠેલી શેઠાણીને પૂછ્યું “બાઈ અહીંજ તમારે ઉતરવાનું છે ને?”

“હા. અહીંજ” એણે જવાબ આપ્યો અને નીચે ઉતરી શેઠાણીએ પોતાનો બટલો ઉઘાડી હામોદરના પૈસા ચૂકવ્યા અને મહીને બંને નાકે કોઈ હમાલની શોધમાં આમ તેમ જોવા લાગી. હામોદરે પછી આમ તેમ હમાલની શોધમાં નજર દોડાવી પછી સાંજના આવે વખતે આ લતામાં હમાલ મળવો મુશ્કેલ હતો. પાંચ ક્ય મીનીટ ચર્પ તો પછી હમાલ કાંઈ નજરે ન પડ્યો.

લાંબા પ્રવાસથી ત્રંરત ચમેલા અને ઘેર પહોંચવા શેઠાણી અધીર બની હતી. અને એ અધીરતા એની નજરમાં દેખાતી હતી. પછી હમાલ ક્યાં! તે બમડી “જ્યારે હમાલ જોઈએ ત્યારે તે મળેજ નહી.” અને ચુબરાતીએની પેટંટ માળ “સાળા હરામ ખેરો” પછી ઉચ્ચારી પછી ચાલીની સામે જઈ “મોહનભાઈ એ...મોહનભાઈ” ફરી છુમ પાડી.

મોહનભાઈ કેટલાયે માથે રહેતા હતાં કોણ જાણે. જાણે એ શેઠાણીને અવાજ કાંઈ એમને કાને પહોંચ્યો હોય એમ લાગ્યું નહીં, પાછો મોહનભાઈના નામને પોકાર કરતાં ચાલીનાં કણા ડોહા પારીએમાં કોહામા પછી એમાં મોહનભાઈ હોય એમ ન લાગ્યું અને કોઈએજ એના તરફ ધ્યાન ન આપ્યું. શેઠાણી વળી આમ તેમ હલચલ કરી હમાલને એક જ મોપડી ટેકસીવાળાને કહેવા લાગ્યા “અરે જરા તુંજ બહાર

કાઢને, આમ શું બેસી રહ્યો છે!” હામોદર આને જરા ચીઠમાં હતો તેમાં શેઠાણીનો સ્વાખ એને બરાબર આમ જવો લાગ્યો હમાલનું કામ મારી પાસે સ્વાખથી કરાવવા ઇચ્છે છે એ અપમાનની આમ, એને બાળી રહી. આથી મુપચાપ તે ઉભો રહ્યો. જવાબ જ ન આપ્યો.

શેઠાણીએ વળી તુંતામાં એને ઝોરઝર કરતાં કહ્યું “હું કાંઈ મહત્ત નથી કરાવતી. ઉપર લઈ જઈશ તો મેચાર આના આપીય.”

હામોદરે કહ્યું, “હું કાંઈ હમાલ નથી બાઈ! હું ટેકસીવાલો છું.”

“હશે તેથી શું પેટી ઉપાડતાં કાંઈ ધસાઈ નહીં જમ?”

“એ માફ કામ નથી.”

“હમાલ નથી મળતો તેથીજ તને કહું છું.”

“હું એ કામ નહીં કરું.”

“હવે હું શું કરું?” શેઠાણી જાણે મન સાથે જ બબડી.”

હામોદરે તે સાંજળ્યું અને કહ્યું. “તો તમેજ ઉતારીને નીચે યુકા અને હમાલની વાટ જોવા કરો.” વળી મન માં બોલ્યો ચરીર તો સુંદર ભડક મળતું છે. પેટી બધ ઉપર જશે તો કસરત થશે.

“તું પેટી નહીંજ ઉતારે શું?”

“ના.” જોતા સાથેજ કાંઈક બહાવ કરતી શેઠાણી ઉભી રહી. હમાલ તો ક્યાંય દેખાતોજ નહોતો ચાલીમાંથી આવતાં જતાં પુરૂષોમાંથી કોણે પેટી કાઢવા વિનંતી કરવી એ શેઠાણીને સમજાતું નહોતું. એમને પોતાનું માથું ફરી એકવાર ઉંચુ કરી રહ્યું સહુ બધુ જળ એકત્ર કરી “મોહનભાઈ એ...મોહનભાઈ...” છુમ પાડી. આ વખતે પછી એમનો પ્રમાય બધાં જવાજ નિમાર્ણ થયો હશે.

હામોદર ખીજવામલા અવાળે ફરી બોલ્યો “બાઈ મને પોટી ન કરો.” શેઠાણીએ કોષ બમી નમતો એની તરફ તાકી કહ્યું. “હું શું કરું?”

“પેટી નીચે ઉતારી મો અને પછી હમાલની શોધમાં ઉભા રહો, અને મોહનભાઈને પછી છુમ પાડતા રહો.”

“શું વિચીર ટેકસીવાળો છે અને શું મીનસ! હામોદર ચુરસામાં આળે હતો જ. તેમાં આ વળી મુશ્કેલી જીજુ થયું તે ચુરસાજી બોલ્યો. “બાઈ સંભાળીને બોલજો, કોણા ઉપર મીનજ કાઢો છો!”

“તું પછી કોણા પર ચુરસો કરે છે... અલ્પા!” હામોદરના ચુરસા બમી મુખમાંથી કોણુ જાણે શુંએ બહાર પડત પછી તે પહેલાજ રાતના સૂવાના કપડામાં એક રયામરંગી મોટી ફાંજાળો પુરૂષ આંબો અને કહ્યું! “હંસાળેન ક્યારે તમે આખાં.”

હંસાળેને બધી પોતાની કહાણી સંભળાવી ત્યારે મોહનભાઈએ હામોદરને કહ્યું, “એમને આટલા પોટી ક્યાં તેના કરતાં પેટી ઉપર લાગ્યો હોત તો તું શું ધસાઈ જવાનો હતો?” પછી હંસાળેન તરફ વળતાં કહ્યું, “આ ટેકસીવાળાએ હમણા ધણા ફાટી ગયા છે.”

હામોદર એકદમ ચુરસામાં બોલ્યો, “શેઠ સંભાળીને બોલો, સુપચાપ પેટી ઉતારો અને મને જવા દો.”

“ગાડીમાંની પેટી બહાર કાઢી ચુકને!”

“એ કામ માફ નથી.” એમ હામોદરે કહ્યું.

“તો તાફે કામ શું ફક્ત પૈસા લેવાનું જ છે. ટેકસીવાળો પછી મીનજ કરે છે રાવબહાદુર જેવો.” મોહનશેઠે કહ્યું.

“શેઠ ફરી કહું છું સંભાળીને બોલો.”

“અરે એ દમ કોણે મારે છે! શું કરશે બધા?”

હામોદર ફરી જોરથી બોલ્યો “શેઠ

ફરી કહું છું મોહું સંભાળો.”

અને અંતે આજ એવું યુદ્ધ બન્યું. યુદ્ધ હોય ત્યાં પછી વગર મોલાવે લોહા.બોમા થાય જ. એમ એક ગોળ કુંડાળુ બેથું થયું. કોણએ એક અને કોણએ બીજા એમ બંને પક્ષની વડીલાનો ફરી. એક બાજુવાળાએ કહ્યું આ ટેકસીવાળાએ મીનજ અને બદમાસ થતાં ગયા છે. એમ એમની બધી જાતીને શીરપાલ મળ્યો, અને કેટલાકે કહ્યું કે “ગાડીમાંથી પેટી કાઢી દેતા તને શું બળ પડતું હતું અલ્પા! બાઈ માણસ તરફ તો જોવું હતું.”

જ્યારે બીજો પક્ષ હતો આ શેઠ મોઠો પોતાના ધંધા ચિવાય બીજા બધા ધંધાને ઉતરતા અને નકકામાં સમજી તે ધંધા કરનારને નીચા સમજે છે. વિનય વિવેક રાખતાંજ નથી.

અંતે બોમા થયેલા એકાદની મદદ લઈ મોહન શેઠ બડબડતા, પેટી ઉતારી અને હામોદરે તે કયા તરફ ધ્યાન ન આપતાં માડી હાંકી મૂકી. ગાડીના વેમ જેટલોજ હામોદરના મનનો વેમ હતો તે મનમાં વિચારતો હતો કે હું ટેકસી ચલાવું તેથી શું મને મને તેના કુકમ કરી ચકાવ અને તે મારે માનવાજ જોઈએ. શા માટે તે બેને મને સારી રીતે પેટી ઉતારી દેવા ન કહ્યું? વળી એના મનમાં આ ધંધા માટે એક જાતની નીરાશા અને દુઃખ ની જાવનાઓ પ્રગટી. —અખરું.

શુભ પ્રસંગો માટે ભેટ!

સીઓ અને પુરૂષો માટે

ઘડિયાળ!

૧૭, ૨૧ અને ૨૫ જ્યુલનાં
ઓટોમેટીક કલેન્ડર,

- * રોમર
- * રોહરી
- * લેકો
- * રૂસર

વિગેરે દરેક જાતનાં ઘડિયાળ.

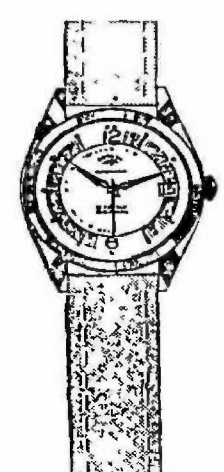
ઉપરાંત પુરૂષોના શર્ટ સુટ, પાયજામા વિ.
તેમજ બાળકોનાં કપડાં.

હોલસેલ ભાવે મળશે

બોક્સ ૫૬૮૮, ફોન : ૮૩૫-૨૬૦૨

વલ્લભભાઈ બી. પટેલની કું.

૪૪, મારકેટ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ.

ગુજરાતી રેકોર્ડો

હિંદુસ્તાનમાં અનેલી ગુજરાતી રેકોર્ડો, હવે અમારે ત્યાં મળે છે.

૨૦ રેકોર્ડોનું બોક્સ કેવળ રૂ. ૩૦-૦. રેકોર્ડોમાં ભજનો, નાટકો, ગરબો વિગેરેનો સંબંધ છે. હિંદના "લિસ્ટ ડિ" ૨/૬ માં છુટી મળી શકશે.

આવો તક અને લાભ ફરીથી મળશે નહિ. વેક્રીંગ મફત— પોસ્ટેજ ચોક્કસ—સી.ઓ.ડી.ના આર્દેશ અને લખાણે જીએ.

નેશનલ રેકોર્ડ કંપની

શોપ ૨, અજમેરી આરકેડ, આર્ક ૧૪૨ એ. ટ્રે સ્ટ્રીટ, પો. બો. બોક્સ ૧૫૭૪, — દરબન.

આ જગા ભાડે આપવાની છે

જાહેર ખુબર આપી આ પત્રને મફત રૂપ બને.

એક વખત માટે	પ્રત્યેક વખતની	પા. ૪ ૦ ૦
ત્રણ વખત માટે	"	પા. ૨ ૧૦ ૦
છ વખત માટે	"	પા. ૨ ૦ ૦
એક વરસ માટે	"	પા. ૧ ૦ ૦

Manager, INDIAN OPINION
Private Bag, Durban.

લીસ્ટ નં. ૧ ઉપયોગી પુસ્તકો

આલ્મ કથા (પાક પુઠું)	(માંપીલ)	૭ ૬
" (સંક્ષિપ્ત)	"	૨ ૬
અરિયની યાત્રી	"	૧ ૬
દિલ્લી ડાયરી	"	૭ ૬
ધર્મ મંથન	"	૫ ૦
નિત્ય મનન (હિંદોરાજીને દિવાસ)	"	૨ ૬
યરવડાના અગ્રબન	"	૨ ૬
ગીતા બોધ (ગીતા વિષે સમજૂતી)	"	૧ ૭
સ્વામ મુર્તિ અને ખીલ લેખો	"	૬ ૭
અહિંસાનો પહેલો પ્રયોગ	"	૩ ૬
મંગળ પ્રભાત (૧૧ વર્તોની સમજૂતી)	"	૧ ૭
હિંદ સ્વરાજ (જૂની પ્રત)	"	૧ ૦
સલ્તના પ્રયોગો અને આલ્મકથા (૧૦૨૧)	" ૫ લે "	૨ ૬
" " (૧૬૨૭)	" ૬ લે "	૨ ૬
ટાઇફોઇડ (બંસીલાલ હીરાલાલ માંપી)	"	૧ ૬
હાર બંધી યા સાર ? (ભારતન કુમારપ્પા)	"	૧ ૭
લોકમાન્ય તીલકનું જીવન ચરિત્ર (પાંડુરંજન દેસાપાંડે)	"	૭ ૬
બાપુની છાયામાં (બળવંતસિંહજી)	"	૧ ૭
બાપુને પગલે પગલે (રામદ્ર પ્રસાદ)	"	૧ ૭
મહાત્માજીની છાયામાં (પતરયામદાસ ખીરલા)	"	૭ ૬
બાપુના પાંચમાં પુત્ર (જમનાલાલજી) ને આશીર્વાદ	"	૭ ૬
મામ ભલ્લન મંડળી (જીગતરામ દવે)	"	૨ ૦
માંપીલ (બાળકોને માટે)	"	૨ ૦
જીવન લીલા (દાદા કાલેશ્વર)	"	૫ ૦
આત્મચરિત્ર - આશ્રમી કેળવણી	"	૮ ૦

'Indian Opinion'
P. Bag, — Durban.

લગ્ન પ્રસંગો માટે

અમને મળો.

મુંબૈની જમણના અમે સ્પેસીલીસ્ટ છીએ.

શ્રી કેપીટનની અંત દેખરેખ નીચે યુનીયનના અને રાઉસીયાના કોઈ પણ ભાગમાં તમારે મુકામે આવી રસોઈ કરવાનો અમે કન્ફાઇડ થઈશું.

કેપીટનસ બાલકની હોટેલ

(ધી કોન્ટ્રી મીકાઈ હાઉસ)

એ અને વિક્ટોરીયા સ્ટ્રીટના ખુબાપર - દરબન.
ફોન નંબર ૨૩૪૧૪ ટેલીગ્રામ : KAPITAN.

આહુ, લસણ બજાર બાવ, નારીએજ નં. ૧ શી. ૧-૦, બેગ (નંગ ૧૦૦) શી. ૬૦-૦.

ફુકાન હારે માટે બાંધવાના ન્યુઝપેપર બજાર બાવ, બટાટા, ફુગરી (મંદા), સુકા લાલ મરચાં, ખુમલા, સુકા ઝીમ (ઝાલા), સોનેરી રંગનો ગોળ, હરેક નતનો મરી મસાલો વિગેરે હમેશાં સ્ટોકમાં રાખીએ છે. કપુરી અને ચેવલી પાન બજાર બાવ, પોસ્ટલ બુક. સુરણ, રતાણ, આંબા હળદર અને લીલી હળદરની મોસમ આહુ છે. રાઉસીયા, ન્યાસાલેન્ડ અને બેલજીયન કોંગોના કોરડરો ઉપર પુરબ ધ્યાન આપી કોઈ પણ વસ્તુ પરમીટ હોવી ચોક્કસ.

All prices subject to Market fluctuations.

A. KADER & Co., (PTY) LTD.
WHOLESALE FRUIT MERCHANTS
P. O. Box 251, DURBAN.

ધીરુભાઈ પી. નાયક

ખુકીપર, સુસાહરી, વીમાનાં અને જનરલ એજન્ટ હિંદુસ્તાન અંતર દુનીયાના કોઈ પણ ભાગની હવાઈ દરિયાઈ બજાર નથીન માગે ખુસાફરી કરવા ધેર કોઈ અમારી મારફતે પુર્વોચ કરો. હંદની, આગ, ચોરી, હુસ્બત, અહરમાત, ખોટાઆસ, વિગેરેના વીમા અમે હવરાની આપીએ છીએ.

ઈન્કમટેક્સ, પરસનલ ટેક્સ, હિસાબના ચોપડા લખાવવા રેવન્યુ ઠીચરન્સ સર્ટીફિકેટ કે વેપારના લાયસેન્સો, પાસપોર્ટ વિગેરે હમીએકાનને લખવી બાબતોમાં કોઈ પણ ફી લીધા વિના અમે મફત સલાહ આપીએ છીએ. નેચનલ ગ્યુરુઅલ લાઈફ એસોસીએશન આર્ડ કોરફીયા અને થોઈંગાથા ઈનરગુરન્સ કંપની લીમીટેડના પ્રતિનિધ.

Office :
9 Barkly Arcade,
38 Market Street,
Phone : 339033,
Johannesburg.

Residence :
52 Patidar Mansion,
13 Kort Street,
Phone : 330816,
Johannesburg.

ફરનીચર ! ફરનીચર !! ફરનીચર !!!

બેડરૂમ સુટ, ડાઇનીંગરૂમ સુટ, વેડરોબ, હરેસીપ એસ્ટ, સાઈડ બોર્ડ ઓફીસ ટેકેટ, જુક ટેસ, રેબલ, તકન કીફાયલ બાવે ખરીદી શકશો. બને પધારી લાભ લેવા ખુકશો નહિ.

—બોક્સ, ટેબલ અને કીચન હરેચર—

એ હમારી દેખરેખ નીચે તઈયાર થાય છે. તેનો સ્ટોક હમેશાં તઈ-વાર રહે છે. માત્ર રોહા બાવોના પ્રાઈસ લીસ્ટ મંચાવો અને વેપાર આજલ વધારો.

L. MISTRY

51 BREE STREET, BURGERSDORP, J'BURG.
PHONE 33-4691. BOX 2626.